George Sand

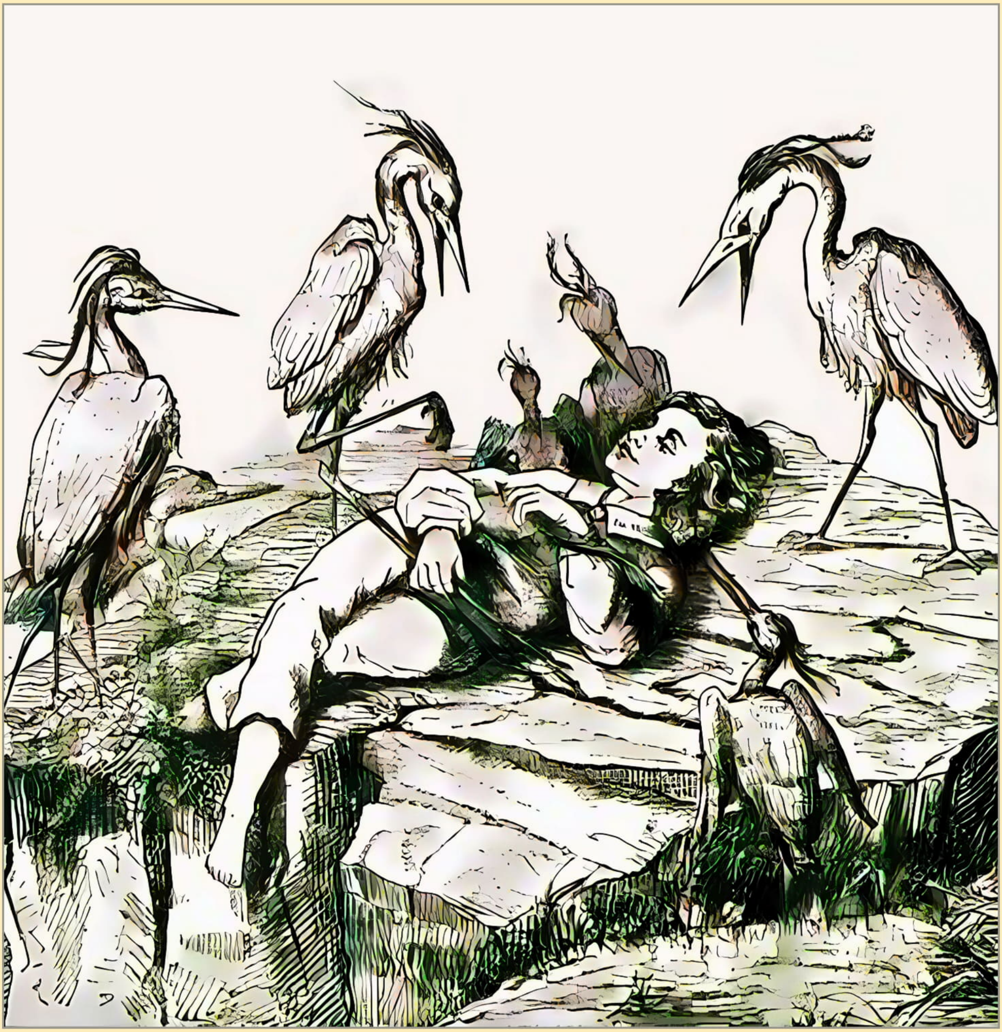

Modets vinger

George Sand

Modets vinger

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af George Sand: *Modets vinger* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of George Sand: *Modets vinger* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

1

I landskabet Ange, henad Saint-Pierre-d'Azif, tre mils vej fra havet, boede engang en skikkelig bondemand med sin kone, der ved dygtigt slid og arbejde var blevet ret velstående. På den tid – det kan vel være sådan hundrede år siden – var landet der ikke synderlig opdyrket: græsgange og atter græsgange, æbletræer og ikke andet end æbletræer; et stort fladt land, så langt øjet kunne nå, og hist og her et lille hasselnøddekrat, en lille have og et bindingsværkshus af ler og træ, for sten var sjældne. Der opdrættedes gode køer, lavedes fortræffeligt smør og oste, som var vidt berømte; men da der dengang hverken var chausseer eller jernbaner, ej heller disse lyststeder, som man nu ser langs kysten, tænkte bonden ikke synderlig videre frem og pønsede ikke på at forøge eller mangfoldiggøre jordens produkter.

Mandens navn var Doucy, og hans kone kaldte man mor Doucette. De havde flere børn, der allerede arbejdede som de selv, tænkte heller ikke videre på noget, klagede ikke heller over noget, alle tilhobe rigtig gode mennesker og til gavns langsomme med hvad de foretog sig, men foretog sig dog altid noget, så at de nok omsider kunne få sparet lidt sammen og så købe mere jord.

En var der imidlertid imellem dem, han hed Clopinet, som ikke arbejdede eller næsten ikke tog sig noget for. Ikke fordi han var svag eller sygelig; han var både frisk og stærk, om han end haltede ganske lidt; var en meget smuk dreng og rødmosset som et æble, – ikke heller fordi han var ulydig eller doven; uvillighed kendte han ikke til og var ikke bange for at anstrenge

sig, men han havde nu sådan sin egen lyst, og denne lyst var at blive sømand. Havde man imidlertid spurgt, hvad det var at være sømand, ville han være kommet slemt i forlegenhed, for han var knap ti år gammel, da denne lyst opstod hos ham, og dette gik da således til, som I nu skal høre.

Han havde en morbroder, som i en meget ung alder var taget bort med et koffardiskib og havde besøgt mange fremmede lande. Denne morbroder, der var bosat på kysten ud for Trouville, kom med lange mellemrum og besøgte Doucy, og fortalte en hel del mærkværdige ting, som måske ikke alle var lige sandfærdige, men som Clopinet slet ikke tvivlede på, og hvor var det ikke morsomt! Og således opstod da tanken hos ham om at rejse og en umådelig lyst til at gå til søs, og det, skønt han aldrig nogen sinde så meget som havde set søen eller rigtig vidste, hvad det egentlig var.

Havet var imidlertid ikke langt borte, og han kunne godt være spadseret derhen til trods for sin smule halten, men hans fader syntes ikke om denne rejselyst, og det var dengang ikke skik blandt bønderne uden nødvendighed at tage bort fra hjemmet. De ældre brødre drog til torvs og marked efter fornødenheder, og imens passede og vogtede de yngre køerne; men turen til at drage afsted kom aldrig til Clopinet. Det var han omsider blevet træt af, og han gik nu om som en drømmer; drev han kvæget ud på marken, tænkte han ikke på at more sig med et eller andet, flette kurve af siv eller bygge småhytter af ler og træstumper, men lå og betragtede skyerne og frem for alt trækfuglene, der drog hen over ham enten ad havet til eller tilbage. Hvor de er lykkelige, de deroppe! sagde han ved sig selv;

de har vinger og kan flyve hen, hvor de vil. De ser, hvorledes verden er indrettet og keder sig aldrig.

Ved således at betragte fuglene, lærte han deres flugt at kende, hvor højt de end fløj, han kendte deres rejsemåde, hvorledes tranerne ordnede sig i kileform for at kunne kløve luftstrømningen, hvorledes stærene flyver i tætsluttet trop, hvorledes rovfuglene holder sig svævende og vildgæssene følger efter hinanden i en ret linje, omtrent lige langt fra hinanden. Altid frydede han sig over trækfuglenes komme og prøvede mangen gang at løbe om kap med dem i deres flugt, men forgæves, knap 10 skridt og de havde tilbagelagt en hel mil, og han havde tabt dem af syne.

Hvad enten det nu var på grund af hans halten, eller fordi han af naturen manglede mod, fjernede han sig aldrig særlig langt fra huset og gjorde overhovedet slet intet for at bringe sit mod til at svare til sin videlyst. En dag, da sø-morbroderen var kommet på besøg hos familien, og Clopinet atter snakkede om at få havet at se med ham, hvis faderen ville tillade det, sagde far Doucy, idet han lo:

"Du? Ti du bare stille med det. Du kan jo knap gå og er bange for alting. Bryd dig blot aldrig om den dreng, svoger! Det er en svagelig stakkel og en rigtig kryster. I fjor, kan du tænke dig, holdt han sig skjult en hel dag mellem risknipperne, fordi en skorstensfejer, der var lidt sort, kom forbi, og som han troede var Djævelen. Når han får øje på skrædderen, som kommer for at tage mål til vore klæder, skråler han, fordi skrædderen har en pukkel. Knurrer bare en hund ad ham, glor en ko på ham eller der falder et æble ned, straks løber han sin vej. Nej, han er såmænd født med angstens vinger på skuldrene."

"Ja, det gi'er sig nok, det gi'er sig nok," svarede morbroder Laquille – det var sømandens navn – "så længe man er et barn, har man angstens vinger, senere vokser der nogle andre ud."

Den lille Clopinet hørte med stor forundring på disse ord.

"Jeg har jo ingen vinger; fader mener det ikke, men kanske de ville vokse frem, hvis jeg kom til søs."

"Så måtte jo din morbroder have dem!" svarede far Doucy. "Bed ham om at vise dig dem."

Disse ord lød så smukt i Clopinets øren, og han glemte det aldrig; men far Douce satte en dæmper på svogerens selvfølelse, idet han sagde:

"Jeg mener ikke, at du ikke nok har den slags vinger, når du skal gøre din tjeneste; men når du kommer hjem, er du ikke længere så stolt på det. Mutter studser dem, hvad?"

Far Doucy sagde nu det, fordi mor Laquille var den styrende hjemme hos sig, hvorimod mor Doucette svarede godt til sit navn og var lutter underdanighed mod sin mand.

Derfor vovede den gode kone heller ikke at støtte Clopinet i hans plan, som faderen ikke ville høre noget om. Han sagde, at sømandslivet var alt for strengt for en dreng, hvis ene ben var svagere end det andet. Han sagde desuden, at Clopinet, skønt han i øvrigt befandt sig frisk og vel, aldrig ville blive stærk nok til at grave i jorden, men at det var bedst han lærte at være skrædder; det var en god stilling på landet.

Da derfor en smuk dag, som skrædderen kom ind til dem, hvilket han en gang hvert år plejede, sagde far Doucy til ham: "Hør, min kære Tire-à-Gauche" – således kaldte man skrædderen, fordi han var kejthåndet og trak tråden den modsatte vej af alle andre – "i år har vi intet arbejde til dig; men

her er en lille fyr, som nok kunne have lyst til at lære din kunst. Jeg vil give dig noget for det, hvis du vil være rimelig og nøjes med, hvad jeg byder dig. I et år fra nu af kan han gå dig til hånde, besørge dine ærinder, være din dreng og have føden hos dig."

"Hvad giver I?" spurgte skrædderen, idet han skelede hen til Clopinet med ringeagt, som om han forud ville forringe varens værdi.

Mens nu bonden og skrædderen sagte aftalte de nærmere vilkår ved handelen og til sidst pruttede om et par daler mere eller mindre, stod Clopinet aldeles betaget – for aldrig nogen sinde i sit liv havde han haft den allermindste lyst til at sy og skrædderere – og prøvede på med rolighed at betragte den fyr, man var i begreb med at sælge ham til. Det var en ganske lille mand med pukkel både for og bag, der skelede på begge øjne og haltede på begge ben. Havde man kunnet række ham og strække ham ud på et bord, ville han have været lang; men så kroget og sammenskrumpet i leddene var han, at han, som han gik, ikke var højere end Clopinet, som den gang var tolv år gammel og ikke synderlig stor af sin alder. Tire-à-Gauche kunne vel være halvtreds; hans umådelige langagtige hoved var gustent og skaldet og lignede et mægtigt græskar. Han var lurvet klædt, hans dragt var syet sammen af de lapper, han ikke havde kunnet bruge til sine kunders klæder, og som man ville have kastet i skarnbøtten, hvis han ikke havde gjort fordring på at beholde dem; men det forfærdeligste var dog hans fødder og hænder, der havde en unaturlig længde og var så gesvindte, for med sine lange og tynde arme og sine vinkelhagede ben både arbejdede og gik han hurtigere end nogen anden. Øjet kunne

næppe følge glimtet af hans store synål, når han syede, ej heller den støvsky, han satte i bevægelse i løb, når han strøg hen ad jorden.

Clopinet havde jo nok set Tire-à-Gauche før og altid fundet ham overmåde grim; men i dag forekom han ham forfærdelig, og den skræk, han altid havde følt for ham, blev så stærk, at han ville være løbet sin vej, hvis han ikke havde tænkt på angstens vinger, som de sagde han havde på skuldrene.

Da handelen var sluttet, gav Doucy og skrædderen hinanden hånden, klinkede og drak en halv kande most sammen, og mor Doucette, som nu først blev underrettet om, hvad der var blevet afhandlet, forføjede sig da uden at sige et ord ind i det andet kammer for at pakke tøjet sammen til den stakkels dreng, skrædderen skulle tage fra hende i hele tre år.

Indtil dette øjeblik havde Clopinet ikke fattet, hvad der skulle ske med ham. Han havde nok hørt sin fader et par gange sige, at man måtte se at få ham sat til en eller anden håndgerning på grund af hans svage ben, men han anede slet ikke, at det kunne ske så snart og så pludseligt komme over ham. Sige nej til sin fader, stride imod, faldt ham ikke ind, for han var blid og føjelig, og et øjeblik troede han også, at intet skulle blive afgjort uden med hans gode vilje; men da han så sin moder gå ud af stuen uden at se på ham, som om hun ikke kunne standse sin gråd, da begreb han sin ulykke og styrtede efter hende for at anråbe hende om hjælp i sin yderste nød.

Det fik han dog ikke tid til. Skrædderen strakte en af sine lange arme ud efter ham og greb fat i ham, ret som edderkoppen fanger en flue, satte ham uden videre bag op på sin pukkel og førte hans ben om hovedet og trykkede dem

sammen mod puklen foran, rejste sig med det samme og sagde til far Doucy: "Så, nu er det afgjort. Lad mutter kun græde, hun græder ikke så meget, når hun ikke ser ham. En times tid går der sagtens, inden hun får hans pakkenelliker i orden. Dem kan I så sende mig til Dives, hvor jeg bliver i tre dage. Sid nu roligt, dreng, og skrål mig ikke ind i ørerne, eller jeg skærer tungen ud af halsen på dig med den lange saks, jeg her har hængende ved min livrem."

"Tag ikke for hårdt på ham," udbrød faderen; "der er intet ondt i ham, og han vil gøre alt, hvad I siger."

"Det er godt, det er godt," sagde skrædderen, "bryd jer bare ikke om noget, jeg skal nok passe den ting. Nu afsted, afsted! Bliv nu blot ikke øm om hjertet, eller jeg læsser ham af igen."

"Lad mig dog give ham et kys," bad fader Doucy. "Når et barn forlader –"

"Å, I skal såmænd nok få ham igen; han skal nok komme og sy med mig for jer. Farvel, farvel, lad det så være godt, ingen grimasser, eller I kan beholde ham med det samme. Som I betaler, bryder jeg mig ikke synderlig om det hele."

Med disse ord fo'r Tire-à-Gauche ud af huset og satte i løb ud mellem æbletræerne med Clopinet på ryggen. Barnet ville skrige, men han formåede det ikke, hans strube var ham sammensnøret og tænderne klaprede i munden på ham af rædsel. I sin store sjæleangst vendte han sig om mod sit hjem. Det pinte ham ikke så meget, at han måtte lystre, men at han ikke måtte kysse sine forældre, ikke sige dem farvel – denne grumhed var det ham umuligt at fatte. Han så sin moder løbe ud i døren og række sine arme ud efter ham. Han kunne netop skrige "Moder!" i kvalt hulken; hun gjorde nogle skridt, som

ville hun efter ham og rive ham til sig; men faderen holdt hende tilbage og hun sank bleg som døden om i François, sin ældste søns arme, som harmfuld forbandede skrædderen og truende knyttede hånden mod ham. Men Tire-à-Gauche lo kun ad det – hans latter lød, som når saven skærer i sten – og fordoblede sine skridt, disse vidunderlige kæmpeskridt, som det var umuligt at følge med.

Da Clopinet nu troede, at hans moder var død, og så, at intet kunne redde ham, ønskede han, at også han måtte dø; hans hoved sank ned på skrædderens umådelige pukkel, han besvimede.

Skrædderen fandt nu, at han blev lovlig tung, og da han antog, at han var faldet i søvn, bandt han drengen fast på sit æsel, som han havde ladet græsse på engen, og som var lige så lille, lige så grimt og lige så hinkende som han selv. Han gav det derpå et ordentligt spark for at sætte det i gang og gjorde ikke holdt før tre mil derfra, i sandklitterne.

Her lagde han sig ned for at tage sig en lille lur, uden så meget som at se efter, om barnet virkelig var slumret ind, eller om det var sygt. Da Clopinet slog øjnene op, troede han, at han var ene og stirrede omkring uden at kunne fatte, hvor han var. Et ganske besynderligt sted var det, som han aldrig før havde set, og som ikke lignede noget andet. Han befandt sig som indesluttet i en fordybning i højt og tykt græs, som voksede i tætte buske på et ujævnt terræn, som til alle sider hævede sig i krogede toppe; det var nemlig rifterne i de store gråladne mergelstrækninger, der mellem Villars og Beuzedal breder sig på strandkanten, og som skjuler havet for dem, der følger dem midtvejs, hvor de er størst. Efter at han en kort tid havde

forundret sig, kom han atter til sig selv, og tanken om, hvorledes skrædderen havde bortført ham, snørede hjertet sammen på ham; men det gav et sæt i ham af glæde ved tanken om, at hans ransmand måske havde forladt ham, og at han vel kunne finde vejen hjem, hvis han søgte lidt efter.

Som tænkt, så gjort. Han løste sine bånd, lod sig glide ned af æslet og gik nogle skridt hen ad den temmelig brede sti, der viste sig for ham; men stiv af skræk standsede han ved at se Tire-à-Gauche liggende et par skridt fra sig, sovende med det ene øje og med det andet vogtende på enhver af hans bevægelser. Æslet græssede lidt derfra.

Clopinet dukkede sig øjeblikkelig og var ganske stille, men hans hjerte bankede stærkt. Pludselig hørte han en skingrende grynten, som om en ravn skreg ikke langt fra ham. Han vendte sig om efter lyden og så da, hvorledes skrædderen lå og sov den dybeste søvn med et åbent øje. Således var det nu hans vane, det stive øje lukkede sig aldrig, men ikke desto mindre snorksov han. Han var træt, og varmt var det.

Clopinet krøb på sine knæ tæt hen til ham, stadig fuld af rædsel for det øje, der uafladeligt stirrede på ham. Han bevægede sin hånd frem og tilbage foran det, men øjet så ikke. Drengen krøb nu ud af fordybningen op langs ad stien og befandt sig derefter i en anden dybere fordybning, som stien også gennemskar. Han tog sine trætøfler af for at kunne løbe endnu raskere og forlod med ét stien og bøjede ind i det høje græs, nåede opad og gav sig hurtigt som en hare til at stige ned på den anden side i et vildnis af tornekrat og vilde vækster, som gik ham langt over hovedet, og hvor han blev aldeles borte. Således løb han længe, indtil han kom i tanker om, at

skrædderen, hvis han søgte efter ham, jo kunne se buskene og bladene bevæge sig, og han standsede, puttede sig ned, hvor krattet var aller tykkest og lå ganske stille og holdt vejret.

Alt gik efter ønske for ham. Da Tire-à-Gauche havde sovet en god stund, vågnede han, så, at hans fange var sluppet fra ham, fandt trætøflerne, som han ikke gad tage op, fulgte en tidlang sporet af de nøgne fødder og fortsatte så grinende vejen, der netop førte til Dives, hvor han agtede at tilbringe natten. Den dumme dreng, tænkte han ved sig selv, har nok bildt sig ind, at han fulgte vejen til sit hjem; han har ikke vidst, at han vendte ryggen til det; ham skal vi snart nå.

Med slag og spark drev skrædderen nu æslet foran sig og strøg afsted med sine lange krogede ben, som med to leer, der svingede nok så rask; men takket være drengens gode idé at bøje til siden fra vejen, jo længere skrædderen gik, des mere fjernede han sig fra ham.

2

Det var blevet mørkt, inden Clopinet følte sig så sikker, at han turde forlade sit skjul; det var en mild, stille og overtrukken forårsaften. Han lyttede efter, inden han rørte sig, og fo'r sammen ved en ganske besynderlig lyd. Først troede han, at det var skrædderens forfærdelige skridt, der fik sandet til at hvine under hans fødder, og da det enkelte øjeblikke lød som tøj, man river over, tænkte han atter på skrædderen, der river tøjet over, inden han benytter denne rædsomme saks; men det blev ved, hverken stærkere eller svagere, hverken langsommere eller hurtigere, uden at komme nærmere, og uden at ophøre. Det var havet, der brød sig nede ved strandbredden. Clopinet kendte ikke denne lyd; han stirrede omkring sig og forvissede sig så vidt muligt i mørket om, at der ikke befandt sig noget andet menneske end han selv i dette vildnis.

For ham var det et ganske vidunderligt sted. Ved at stikke hovedet op over krattet, så han en stor halvcirkel af klitterne, hvis fordybninger og fremspring han ikke kunne skelne, og som forekom ham som et uhyre forfaldent murværk, der brød sammen ud imod det tomme rum. Dette tomme rum var havet, men da han ikke havde nogen forestilling om dette og aftentågen skjulte horisonten, skilte han det ikke fra himlen og forbavsedes over at se stjerner oventil og ganske besynderlige lysninger nedentil. Skulle det mon være kornmod? Men hvorledes skulle de komme til at vise sig under ham? Hvorledes skulle den kunne fatte alt dette, som aldrig havde set noget, ikke en gang en stor flod eller et lille bjerg? Clopinet blev endnu

lidt ved at arbejde sig frem i det tykke krat, uden at turde stige længere ned; han var bange og han var sulten.

"Jeg må dog se at finde et sted, hvor jeg kan sove," sagde han ved sig selv. "For når det gryr ad dag, vil jeg spørge om vejen og vende hjem for at se, om min stakkels moder vel er død."

Denne tanke bragte tårer i hans øjne, men da han mindedes, at han selv havde hængt som død på ryggen af skrædderen, håbede han at hans moder også kunne være kommet til sig selv igen.

Han vovede ikke at lægge sig til at sove på det første det bedste sted af frygt for det gyselige menneske, han mente endnu stadig søgte efter ham, idet han nemlig ikke befandt sig langt nok fra vejen, hvorfra skrædderen kunne efterspore barn. Han forsøgte derpå at stige nedad med forsigtighed, men det faldt ham langt vanskeligere, end han havde tænkt sig. Kanten af klitterne var ikke en mur, han kunne lade sig glide ned ad. Det var et særdeles gennemskåret jordsmon, fuldt af revner og stejle steder, med svage pynter, som gav efter under hans hænder, når han ville holde sig fast ved dem; han traf også på store fordybninger under græsset og tjørnekrattet, og var bange for at styrte derned. Enkelte havde han ikke kunnet undgå, hvor der havde været vand i bunden, men som til alt held ikke havde været dybe, men natten, ensomheden og det troløse terræns farer, noget så nyt for et slettebarn og så besværligt for én, der er svag til fods, gjorde ham ret forknyt og til sidst blev han betaget af skræk og rædsel. Han opgav nedstigningen og ville atter opad. Men det var værre. Havde det øverste af jordoverfladen været gennemtørret af solen og fået lidt fasthed ved det tykke græs, var skrænten af denne smuldrende klippe

fugtig og glat, foden kunne ikke få noget fæste, store, tykke stykker mergel rev sig løs og med dem rullede store sten ned. Drengen troede det var forbi med ham, måske det var ulvene.

Fortvivlet kastede han sig ned på det tykke mos, og prøvede at falde i søvn og glemme sin sult; men så forekom det ham, at han gled, og der løb noget hen over ham, en ræv eller en hare, hvad det nu var, og en sådan angst betog ham da, at han flygtede bort, uden at vide hvorhen, uden at tænke på afgrunde eller dybe vandhuller. Han var aldeles fra sans og samling og kendte ikke længere de genstande, han havde set om dagen. Han fo'r fra den ene fordybning til den anden og bildte sig ind at han fløj og ikke løb hen ad jorden. Han ramte de store toppe på klitterne, som havde forbavset ham og tog dem nu for kæmper, der stirrede på ham og rokkede med hovederne. Hver mørk busk forekom ham som et dyr, der sad på spring og ville styrte sig over ham. Der påkom ham også så mange forstyrrede tanker, så mange ting, som han havde glemt for længe siden. Sø-morbroderen havde han således hørt sige, "at når man engang har hengivet sig til havets ånder, ville jordens ånder ikke mere have noget med én at skaffe". Disse ord forekom ham nu som en trussel.

"Jeg har tænkt alt for meget på havet," sagde han ved sig selv, "og nu støder jorden mig fra sig og afskyr mig; overalt sønderriver den sig og åbner sig under mine fødder, den hæver sig i svævende spidser, der ikke hviler på noget, for at kunne knuse mig. Jeg er fortabt, jeg ved ikke, hvor havet er, måske det ville være venligere imod mig. Jeg ved ikke, hvor mit land ligger, jeg finder aldrig mit hjem igen. Måske jorden også er vred på mine forældre, måske de ikke er til mere!"

Som alt dette fo'r rundt i hovedet på ham, havde han en fornemmelse, som om noget ganske vidunderligt fo'r forbi over hans hoved. Det forekom ham som en mængde små klynkende stemmer, der råbte om hjælp; det var ikke fugleskrig, men spæde børnestemmer, så fine og bedrøvede at Clopinets angst og nød tog til og han råbte:

"Her, her, små ånder, kom og græd med mig, tag mig med, så jeg kan græde med jer, I er dog så mange, men jeg er ganske alene."

De små stemmer fo'r stadig forbi, og så mange var der, at det blev ved et helt kvarter, men uden at ænse Clopinet, og det uagtet hans egen stemme lidt efter lidt klang lige som denne sagte klagelyd. Omsider tog de af, den store flok fjernede sig; kun ganske enkelte lod sig høre, efternølere, som ængsteligt kaldte for at man skulle vente på dem. Da Clopinet, som stadig løb uden at kunne nå dem, hørte den fare hen over sig, som han troede måtte være den sidste, blev han fortvivlet, for disse hans ulykkes usynlige kammerater havde mildnet hans kummer, og atter befandt han sig i den forfærdelige ensomhed. Da udbrød han:

"Nattens ånder, måske I er havets ånder, vær barmhjertige, tag mig med jer!"

Og samtidig anstrengte han sig af alle kræfter i fuldt løb, som ville han udfolde sine vinger, og hvad enten nu hans inderlige attrå virkelig gav ham vinger, eller det var feber og sult, der sendte ham en sådan drøm, nok er det, at han havde en fornemmelse af, at han forlod jorden og fløj i samme retning som de bortdragende ånder havde fulgt. Båret af den gråladne luft troede han, at han ganske tydeligt kunne skimte små sorte

pile, der fløj foran ham; men snart så han intet uden tåge og kaldte forgæves, for at man skulle vente på ham. De klagende stemmer fjernede sig stadig, for de bevægede sig hurtigere end han og tabte sig i skyerne. Da følte Clopinet sine vinger udmattes, sin flugt at blive tungere, og han dalede og dalede uden at falde, indtil han nåede ned til foden af klitterne. Som han berørte jorden, slog han ud med armene, som om det havde været vinger, og han bildte sig ind, at han kunne flyve igen, når han ikke længere var træt. Men han havde for øvrigt ikke tid til at tænke på det, for hvad han så, betog ham i den grad, at han næsten ikke mere tænkte på sig selv.

Himlen var stadig overtrukket, men dog ikke så mørk, at den ikke kunne skelne de genstande, der ikke var langt borte. Han sad på det fine bløde sand, mellem store runde, hvidladne masser, som han først troede var æbletræer i blomst. Men som han så nøjere til og rørte ved dem, var det store klippeblokke af samme slags, som dem, han havde set højt oppe blandt klipperne, og som måske for lang tid siden var rullet ned på strandbredden.

Det var en smuk strandbred, for på dette sted skyllede havet hver dag op lige til foden af klitterne og borttog alt det smuds, som kom oppe fra dette mergelbjerg. På tusinde steder blev sandet desuden vasket af små ferskvandsløb, som sivede ned oppe fra og stille og sagtelig tabte sig i det salte hav, men da floden endnu ikke var steget helt op, så Clopinet, uagtet han anede lyden af bølgeslaget, der kom nærmere, endnu kun den lange, blege, fugtige sandstrimmel fuld af større eller mindre sorte masser. Clopinet var ikke længere bange, men betragtede med forundring disse ubevægelige masser. Det forekom ham

som en hel flok uhyre store dyr, der sov. Han ville se nærmere ved og vovede sig så langt ud på sandet, til han kunne røre ved en af dem; det var en klippeblok af samme slags som den før, men den var sort, og de andre på strandbredden var hvide. Han rørte endnu engang ved den og fik fat i noget, der så ud som en klase sorte druer. Han var sulten og bed i den, men følte kun ganske små muslingeskaller imellem sine tænder; men disse tænder var gode og bed i nogle små muslinger, der smagte ypperligt. Han åbnede dem nu med sin kniv og stillede sin hunger, for disse muslinger fandtes i overflødighed, og dette tykke lag af muslinger var det, som gjorde de hvide stene sorte, der også var faldet ned fra toppen og skrænterne af klinten.

Da han havde spist sig mæt, følte han sig atter frisk og ved sin fulde samling. Han tænkte ikke mere på sine vinger og mente, at han ganske jævnt var gledet ned ad mergelen, da han troede, at han fløj i luften.

Han krøb nu op på en af de største sorte klippeblokke for at se, hvad der fandtes på den anden side. Han bemærkede nu igen disse lange blege lysstriber, som han havde set oppefra, som om de gled hen ad jorden. Hvad kunne det vel være? Han mindedes nu at have hørt sin morbroder sige, at havet om natten kunne glimte som en mat lysning, og tænkte ved sig selv, at hvad han så, vel kunne være havet. Det var ganske nær og nærmede sig klipperne, men så langsomt, med en så regelmæssig bevægelse, og så ensformig en lyd, at drengen ikke lagde mærke til, hvor det rykkede frem, men sad ganske roligt på sin klippeblok, og så det gå tilbage og frem, nærme sig og atter fjerne sig, danne sig i store bølger, hæve sig og igen at falde sammen for atter at begynde, indtil det igen flød glat hen

ad strandbredden med denne rislende, og friske lyd, som i stille nætter er ret behagelig, og som påkalder søvnen, når man kan trænge til den.

Clopinet kunne ikke stå imod; klokken kunne vel omtrent være 10, og så længe havde han endnu aldrig været oppe. Hans leje af klippestykker og muslingeskaller var just ikke blødt, men når man er meget træt, hvor skulle man så ikke kunne sove? I nogle minutter hang hans halvlukkede øjne ved dette tynde sølvmorstæppe som sagtelig udbreder sig på sandet, som nærmer sig i samme øjeblik, bølgen allerede trækker sig tilbage og optages og drives endnu længere ind, når det vender tilbage. Denne flodens sagte forræderske indtrængen har slet intet skrækindjagende ved sig.

Clopinet så nok, at sandstrimmelen foran ham blev smallere og smallere, og at små skylninger begyndte at vaske det nederste af hans klippeblok. Men de så så smukke ud med deres fine, hvide skum, at han ikke tænkte sig videre ved det. Det var havet, han så det, endelig var han det så nær. Stort var det ikke, for hinsides 5 eller 6 bølgelinjer kunne han kun se en dunkel stribe, der tabte sig i mørket. Det så ikke ud til et ville gøre ham fortræd, det måtte jo dog vide, at han altid havde ønsket sig til det. Det måtte dog bestemt være velsindet, for sø-morbroderen omtalte det jo altid som en majestætisk og ophøjet magt. Derved kom Clopinet til at tænke på, at han endnu ikke havde hilst på det og at dette vist ikke gik an, og døsig som han var, tog han ydmygt sin uldne hue af, og som hans hoved sank ned på hans udstrakte venstre arm, sov han ind endnu med huen i sin højre hånd.

3

Efter et par timers forløb blev han imidlertid vækket ved en ganske besynderlig lyd. Havet slog af al magt mod klippeblokken, så den rystede, men klippeblokken så han ikke mere, men derimod en ring af skum omkring sig. Floden var høj, og drengen begreb ikke, hvorledes det var fat med ham. Han ville bort ad den side, han var krøbet op, men der var lige så meget vand på den ene som på den anden side og alle de sorte klippeblokke var aldeles forsvundet. Floden steg lige op til foden af de hvide klipper og lod til at ville stige endnu højere. Clopinet prøvede med foden om vandet var dybt. Han fandt ingen bund, men han mærkede, at søen gerne ville rive ham med, når han slap blokken. Han opgav nu sig selv som fortabt, tænkte på sin moder og lukkede øjnene, for ikke at se, når han døde.

Pludselig hørte han oven over sig de små stemmer, som havde kaldt på ham blandt klitterne, og modet luede atter op hos ham. Han havde jo allerede fløjet før for at komme ned oppe fra, han turde vel også en gang flyve derop igen. Han efterlignede de små ånders skrig og fornemmede, hvorledes de svævede over ham, som om de bevægede sig i en kreds og kaldte på ham, ventede på ham. Atter svingede han stærkt med sine arme og ligesom hævede sig i luften; men han mærkede, at han ikke fløj synderlig højt, men berørte havet, frem og tilbage, hvilede sig på klippen, svingede igen med armene, svømmede, og syntes, det var en udmærket fornøjelse. Havvandet forekom ham lunkent, uden anstrengelse holdt han sig oppe i det, som

om han hele sit liv aldrig havde bestilt andet, og så fik han lyst til at se ned i det. Han lukkede vingerne og dukkede under. Vandet forekom ham som en lys ild, der ikke brændte. Omsider blev han træt, vendte tilbage til sin klippeblok og faldt i en dyb søvn, vugget af bølgernes skønne lyde og åndernes bløde stemmer, der stadig lød som svage børneskrig i luften.

Da han vågnede, stod solen op i sølvbræmmet tåge, som efterhånden svandt i store striber omkring horisonten. En frisk vind krusede det grønne hav, og i øst viste sig rosenfarvede og lillafarvede bølger; hurtigt blev horisonten ganske klar, og klippeblokken, Clopinet havde hvilet på, var så høj, at han kunne se, hvor stort havet var. Det var ikke længere så roligt som om aftenen, men det var nu meget længere borte, og han ville så gerne se det nærved ved højlys dag. Han løb hen over sandet og brød sig kun lidt om, at hans ben blev våde i de store pytter, vandet havde efterladt sig, og han standsede ikke, før vandet gik ham til knæene. Han samlede en mængde muslinger af forskellig slags, som alle var spiselige og smukke, og vendte derpå tilbage til klitterne for at drikke af de små kilder, der vel nok smagte lidt saltagtige, men dog ikke så bittert som det salte søvand, han havde fået i munden. Han var så henrykt over at have skuet alt dette store og mægtige, som han havde drømt så meget om, at han slet ikke tænkte på at vende hjem. Han havde næsten glemt alt, hvad der var hændt ham aftenen i forvejen. Han gik frem og tilbage langs strandbredden, betragtede alt, rørte ved alt og ville forklare sig alt. Langt borte så han småfartøjer passere forbi og begreb, hvad det var ved at betragte de ombordværende folk og sejlene, som vinden udspændte. Han bemærkede også et skib i horisonten, og

troede, at det var en kirke; men det bevægede sig jo ligesom småfartøjerne, og hans hjerte bankede. Det var et stort skib, et af de flydende huse, hans morbroder havde rejst med. Hvor gerne ville han ikke have været der ombord og set, hvor havet endte, hinsides den gråladne stribe, som adskilte det fra himlen.

Han tænkte ikke mere på skrædderen, men blev dog ængstelig, da han fik øje på en person langt borte, der gik langs med stranden hen ad den kant, hvor han befandt sig, men han blev dog snart beroliget ved at se, at det var et menneske som andre; tilmed forekom det ham at det var hans ældste broder François, han, som den foregående aften havde knyttet hånden mod skrædderen, for François kunne ikke fordrage skrædderen, men elskede inderligt sin lille Clopinet.

Det var ham, ja vel det var ham, og Clopinet løb ham i møde og kastede sig i hans arme.

"Men hvorfra kommer du, hvor har du været?" udbrød François og trykkede ham til sig. "Klokken er ikke mere end syv; du kommer ikke fra Dives. Hvor har du været i nat?"

"Derhenne, oppe på den store sorte sten," svarede Clopinet.

"Hvad siger du! På Store Ko?"

"Det er ingen ko, broder François; det er en rigtig sten."

"Å, det ved jeg nok! Men det er dig, der ikke ved, at man kalder disse stene 'de store køer'. Men hvor var du i flodtiden?"

"Hvad mener du?"

"Da havet steg så højt, lige op til de sten der, som man kalder de hvide køer?"

"Ja, det så jeg jo nok; men havets ånder hjalp mig fra at drukne."

"Nu snakker du jo hen i vejret, Clopinet; der er ingen ånder på havet; på landjorden er det en anden sag."

"Om de er på jorden eller havet, ved jeg ikke," svarede Clopinet ivrigt, "men jeg siger blot, at de har hjulpet mig."

"Har du set dem?"

"Nej, ikke det, men jeg har hørt dem. Og her er jeg jo, og sovet herligt har jeg midt ude i vandet."

"Så kan du rigtignok tale om held og det til gavns. Jeg ved nok, at Store Ko er den største og tilmed den eneste, som floden ikke aldeles overskyller, når havet er roligt; men var der i det samme kommet det allermindste vindstød, var havet gået over den, og det havde været ude med dig, stakkels lille broder."

"Jo vist! Jeg kan svømme meget godt, dukke, flyve langs hen ad bølgerne, det et netop morsomt."

"Hvad er det for dum snak. Dine klæder er jo ikke våde. Du har været bange, du har været sulten og har frosset; du ser ellers ikke dårlig ud. Spis nu det brød, jeg har der, og drik en god slurk æblemost, som jeg har her i min flaske, og så kan du, når du er kommet dig, ordentlig fortælle mig, hvorledes du har forladt den hund af en skrædder, for jeg ser jo nok, at du har reddet dig ud af hans kløer."

Clopinet fortalte alt, hvad der var passeret.

"Ja, ja!" svarede François, "Gud ske lov, at han ikke har fået dig til at gøre dig videre fortræd, for det er en ret lumpen karl, og jeg ved, at han har taget livet af sine læredrenge ved mishandlinger og ved at sulte dem. Fader vil ikke tro, hvad jeg siger, og har fået moder til at tro, at jeg var gal på den lumpne knægt og ikke talte sandt. Du ved jo nok, at hun er svært bange for fader og vil alt, hvad han vil. Hvor hun har grædt i går, hun

har ikke spist til aften; men i morges har hun hørt efter, hvad han sagde, og de mener nu begge to, at din sorg er slukket ligesom deres, og at du allerede har vænnet dig til din mester. Det er ikke muligt at få dem til at forandre mening, og hvis du nu går hjem, kan du være ganske sikker på, at fader vil banke dig og selv bringe dig til Dives."

"Men de tager mig ikke til matros," sagde Clopinet ganske forknyt. "Fader siger, at en halt ikke er nogen mand; af ham kan der kun blive en skrædder."

"Å, du er såmænd ikke så halt endda, når du kan løbe sådan omkring hele natten uden tøfler på dette afskyelige sted, som man kalder ørkenen. Er du øm nogen steder?"

"Nej, ikke det mindste," svarede Clopinet, "jeg er blot lidt mere træt i det højre ben end i det venstre!"

"Blæse med det; det behøver du ikke at tale om. Nå, hvad vil du så? Hvis fader var her, fik jeg nok lov til at bringe dig tilbage til skrædderen, med eller mod din vilje, og det vil jeg grumme nødig, for jeg ved, hvad der venter dig hos ham; men han er her nu ikke, og vil du, så bringer jeg dig til Trouville. Det er ikke langt herfra, og jeg kan endnu nå hjem i aften."

"Ja, lad os gå til Trouville," udbrød Clopinet. "Å, du frelser mit liv, broder François! Når moder ikke er syg af sorg, når fader slet ikke er bedrøvet, så ønsker jeg blot at komme til søs; havet holder af mig og har ikke gjort mig nogen fortræd."

Efter tre timers gang kom de til Trouville; det var dengang kun et fattigt fiskerleje, hvor morbroderen Laquille ejede et lille hus ved stranden, samt en båd, kone og syv børn. Denne tog venligt imod Clopinet, syntes godt om, at han ikke ville overlade sig til det simple skrædderhåndværk, hørte med

beundring på forklaringen om natten, som han havde tilbragt på "Store Ko", og forbandede sig både til lands og til vands på, at han var bestemt til store foretagender. Han lovede dagen efter at ville gøre sig umage for at skaffe ham til søs enten til koffardis eller til orlogs.

"Du kan gerne tage hjem til dine forældre, François, og da jeg ved, at fader Doucy er noget tykho'det, er det lige så godt at lade ham blive i den tro, at drengen er hos sin mester. Jeg kender ham, denne krabbe af en skrædder, det er en snavs karl, gerrig, ond imod de svage og en kujon over for de stærke. Jeg ville virkelig skamme mig ved at have en søstersøn, der blev så lurvet opdraget. Gå du kun François, og vær du ganske rolig, jeg tager det hele på mig. Det et en gut, som vil gøre familien ære. Lad dem kun tro, at han er i Dives. Det varer en to-tre måneder, inden Tire-à-Gauche atter besøger jer. Når så din fader erfarer at drengen er stukket af, så er det altid tidsnok at fortælle ham, at han er til søs, og at han kun får lussinger af ædle hænder, – af mænds hænder, af sømænds hænder! Det er den yderste skam at få prygl af en pukkelrygget."

François fandt alt dette fuldkommen rigtigt, Clopinet også. Det faldt ham ikke ind, at han kunne blive straffet uden at have forset sig. Så grusom kunne kun skrædderen være. François vendte altså hjem og handlede efter aftale. Da han gik, overrakte han sin lille broder en bylt med klædningsstoffer, som moder Doucette havde gjort i stand til ham samt et par nye sko, hvortil han lagde af sin egen somme to blanke dalere og en lille pung med småmønt for at han ikke straks skulle have dem vekslet, men gemme de store penge for påkommende tilfælde. Han kyssede ham og formanede ham til at opføre sig godt.

Morbroder Laquille var en fortræffelig fyr, omend meget overspændt, måske endog lidt forstyrret, blød som den, der havde lidt meget og gennemgået meget med tålmodighed. Han havde rejst og vidste at snakke med om en hel del ting, men han så dem i et gunstigt lys i almindelighed, eller også dømte han efter sine enkelte erfaringer, eller som hovedet nu stod på ham; især når han havde taget dygtigt for sig af mosten, var det ham aldeles umuligt at forklare, hvordan en ting forholdt sig. Clopinet hørte med begærlighed på ham og stillede ham tusinde spørgsmål.

Ved aftensmåltidet kom madame Laquille ind i stuen, og Clopinet blev forestillet for hende. Hun var et højt, magert fruentimmer, iført et gammelt tilsmudset skørt, med en bomuldshue på hovedet efter egnens skik; hun havde mere skæg på hagen end manden og lod ikke til at være vant til at lystre ham. Hun tog just ikke synderlig godt imod Clopinet, og Laquille måtte nu skynde sig at sige, at han kun blev en ganske kort tid hos dem; tvært gav hun ham noget at spise og bemærkede gnavent, at han havde appetit som et marsvin.

Den næste dag gjorde Laquille, hvad han havde lovet. Han bragte Clopinet hen til flere rådgivere, som imidlertid betakkede sig, da de så ham halte. Ligedan gik det, da han bragte ham til dem, som skulle skaffe folk til den kgl. marine. Den stakkels Clopinet kom temmelig nedslået hjem til morbroderen, og denne måtte tilstå for sin kone, at det havde været forgæves, eftersom drengen havde et svagt ben, og da han ikke var opdraget ved strandkanten, heller ikke havde en sømands dristige, frejdige udseende og smidige holdning.

"Det vidste jeg nok," svarede madame Laquille. "Han duer så vist til ingen ting, ikke engang til at blive en bondelømmel. Det er også en stor skam, at du har taget dig af den sag. Du bærer dig nu altid dumt ad, når jeg ikke er til stede. Du må enten bringe ham hen til skrædderen eller hjem til hans forældre. Jeg har såmænd allerede børn nok og vil ikke have nok en døgenigt hjemme hos mig."

"Nå, nå, lille kone!" svarede Laquille. "Kanske der dog er nogen, der vil tage ham med på stokfiskefangst."

Madame Laquille trak på skuldrene. "Landsbyen var overfyldt af børn, som var opdraget til fiskeri, og der var såmænd ingen, der gad tage én med, som ingen ting forstod, og som ingen brød sig om."

Laquille ville endnu en gang prøve den næste dag; men det blev atter forgæves. Alle havde de flere børn, end de kunne give noget at bestille. Madame Laquille skreg op om, at hun for sin del havde flere end nok, og ville intet høre om at forsørge én til. Laquille bad hende om at slå sig til tåls endnu et par dage, og tog Clopinet med sig på fiskefangst. Dette var en stor fryd for drengen, som glemte alle sine sorger ved således at gynge på det store vand, som han elskede så meget.

"Det er alligevel en støt gut," sagde Laquille, da han kom hjem; "han er ikke bange for nogen ting, er slet ikke søsyg og har sømandens lange og korte ben. Måtte jeg bare beholde ham, skulle jeg nok bringe noget ud af ham."

Madame Laquille svarede intet; men om natten, da alle børnene var i seng, hørte Clopinet, – der ikke sov, men lå vågen af bare bekymring, – konen med bomuldshuen sige til sin mand: "Nok sagt, i morgen kommer skrædderen her igennem

for at købe varer i Honfleur, og så skal du give ham hans læredreng; han vil nok bringe ham til fornuft. Der er intet, der gør børnene så artige, som at banke dem, til blodet pibler frem."

Laquille så ned for sig, sukkede, men svarede ikke.

Clopinet mærkede, at hans skæbne var afgjort; og at hans morbroder lige så lidt som hans moder kunne beskytte ham mod skrædderen. Han besluttede da at snige sig bort, men ventede kun, til alle sov, hvorpå han ganske sagte stod op, tog sine klæder på, greb sin bylt, der tjente ham til hovedpude, følte efter, om hans penge lå i lommen og forlod sengen. Det var en besynderlig seng, kan jeg sige jer. Da alle børnene lå temmelig sammenpakkede hos faderen og moderen i de to eneste småsenge, der fandtes i hele huset, havde man lagt et knippe tang til Clopinet i et lille aflukke med en luge, som man måtte krybe op til ad en stige. Han strakte nu i mørket benet ud efter trinnet på denne stige, men kunne ikke finde det, og huskede nu, at madame Laquille havde trukket stigen bort for at komme op til sit loftskammer lige overfor i den anden ende af stuen. Clopinet tog nu den lille pjalt til side, der agerede forhæng for lugen, og så, at natten var klar. Han kunne nu også se, at han ikke kunne nå stigen, og at det ikke var muligt at springe så højt oppe fra ned i stuen uden at brække halsen.

Besynderligt nok tænkte han slet ikke på sine vinger. Da hans broder havde gjort løjer med ham for det, havde han ikke dristet sig til at tale om det til nogen, og han tænkte ved sig selv, at han sikkert havde drømt. Men han måtte jo afsted og kunne ikke vente, til det blev lyst. Han åbnede lugen og forsikrede sig om, at hans person kunne gå igennem, men da han stak hovedet ud, så han, at det var alt for højt til at springe ned.

Havet var endnu langt borte. Aftenen i forvejen havde han lagt mærke til, at floden slog mod pælene, som understøttede huset; men hvornår mon den kom igen? Man havde fortalt ham, at den kom igen en gang for hver 23 timer, men det kunne han ikke regne ud.

Det havde han allerede en stund grublet over, med bylten under armen, snart døsende hen, snart drømmende om, at han befandt sig på sin morbroders fartøj, da et vindpust rev lugen op, som han ikke havde lukket rigtigt. Lige straks var han aldeles vågen, og han hørte de små nattens ånders barnlige stemmer fare forbi. Denne gang forstod han deres sang:

"Kom, kom, til havet," sagde de. "Afsted, sov ikke ind igen, bred dine vinger og følg os til havet, til havet!"

Clopinet følte hjertet banke og sine vinger udfolde sig. Han sprang ud af lugen og hen på en gammel mast ved huset, som duerne havde at hvile sig på, gled ned ad den, eller, efter hans mening, fløj ned ad den og befandt sig på havet i sin morbroders fartøj.

Det lå fortøjet både ved kæde og lås. Det kunne han altså ikke bruge, men vandet slikkede netop strandbredden, det var ikke dybt, og hvad enten han nu svømmede som fuglene eller blev ført af vinden, kom Clopinet uden at blive våd ud på en stor, ganske tør sandflade dækket med sivplanter, hvor det ikke var let at løbe rask til. Det var desuden meget sent, og Clopinet havde været længere vågen, end han egentlig havde kræfter til. Han lagde sig ned på det fine og varme sand og vågnede ikke før ved solens opgang, helt styrket og henrykt over at føle sig fri. Hans glæde blev imidlertid hurtigt forstyrret ved en ubehagelig opdagelse; han havde nemlig troet at flyve eller

vandre ad Honfleur til, hvis fyrtårn han havde set, men tog fejl. Han orienterede sig; forleden aften havde han været her med sin broder François. Han befandt sig på tilbagevejen til Villars og de sorte køer. Og det var jo den vej, skrædderen ville komme tilbage fra Dives og hvor han kunne frygte at møde ham. Vende tilbage til Trouville var ikke synderligt bedre. Der ville man nok se ham og forråde ham til skrædderen.

Han besluttede sig til at fortsætte på denne side af klitterne, og holde sig langt fra den højere liggende landevej, så nær strandbredden som muligt. Hans morbroder havde fortalt ham, at skrædderen var bange for vandet, at han havde en medfødt rædsel for det, og at han aldrig havde kunnet sætte foden i et fartøj, uden at blive dødssyg. Ved blot at se på bølgegangen vendte alt sig i ham, og når han skulle fra et sted til et andet på kysten turde han aldrig gå langs stranden, men gik altid så højt oppe og så langt fra den som muligt.

Således nåede Clopinet til Villars, hvor han efter at have set sig forsigtigt omkring til alle sider, i en fart købte et stort brød, og fortsatte straks sin vej langs klitterne lige til "de sorte køer", hvor han da befandt sig ene midt i en ørken, men så glad, som havde han genset sit hjem og sin have.

Han agtede sig imidlertid ikke hjem til sine forældre. Hvad hans broder havde fortalt ham, betog ham alt håb om at bevæge sin fader eller finde beskyttelse hos mor Doucette.

Mens han spiste, gik han og betragtede kysten; det par dage han havde tilbragt hos morbroderen, havde givet ham noget kendskab til landet. Det var en klar dag; han så, hvor Seine-mundingen var langt borte, og at han, for at nå til Honfleur, måtte passere gennem flade og åbne strækninger. Klitterne,

hvor han befandt sig, var det eneste sted i omegnen, hvor han kunne skjule sig, finde ly og leve alene. Den stakkels dreng var bange for hele verden, og madam Laquille havde ikke just forsonet ham med menneskene. Desuden var han vant til ensomheden, for han havde aldrig bestilt andet end vogte kvæget i en egn, som aldrig blev besøgt af nogen; og endelig var han slet ikke ræd for det vilde liv, efter at han havde mødt ånderne.

Da han havde overvejet alt dette, besluttede han at gennemvandre denne klitskrænt og bosætte sig der for bestandig. – For bestandig! ja, I ville måske udbryde, at det jo var umuligt, at vinteren ville indfinde sig, at Clopinets par daler snart ville være borte. Og selv om han havde haft mange penge, hvorledes ville han få noget at spise og få klæder i en ørk, hvor der kun vokser noget græs, som ikke engang kvæget gider æde? Sagtens var der havet med sin overflod af muslinger, men dem bliver man træt af, især når man ikke har andet at drikke end vand, som ikke er rigtig godt.

Jeg kan kun svare, at Clopinet ikke kan sammenlignes med de drenge, der kan læse og skrive, når de er tolv år gamle. Han kunne overhovedet ingen ting; han så ikke videre frem, han havde aldrig overvejet noget, måske var han ikke engang vant til at tænke, Hans moder havde altid tænkt på alting for ham, og han kunne ikke lade være at bilde sig ind, at hun nu også var hos ham, ganske tæt ved ham, at hun kom med suppen til ham eller stoppede tæppet ned om ham i sengen. Kun ganske enkelte øjeblikke huskede han, at han jo nu var alene *for bestandig*, men idet han gentog disse ord, følte han, at han slet

ikke begreb, hvad det ville sige, og at fremtiden kun betød for ham at blive fri for skrædderen.

Han trængte ind mellem klitterne. I nærheden af "de sorte køer" var de over tre hundrede fod høje og endte ganske spidse, meget smukke, meget mørke, med røde, grå eller olivenbrune striber, som gav dem udseende af meget faste klipper. Der havde han villet søge sit opholdssted, men det lod til at være umuligt at nå derop. Måske der dog var en sti? Hans broder havde sagt så meget om, at man ikke måtte sove på "de sorte køer", så han havde lovet ikke oftere at prøve på det; op ad dagen blev han også igen lidt ængstelig og stolede ikke længere så meget på det, han havde set om natten. Han klavrede derfor op ad de mest fremkommelige steder i klitterne og fandt dem da mindre afskrækkende og mindre vanskelige. Snart blev han bekendt med alle de faste steder, og hvor man uden fare kunne skrå over nedstyrtningerne ved at følge de steder, hvor visse planter voksede. Han lærte også de planter at kende, der ikke var til at stole på. Omsider nåede han op blandt de store klitter og så, at mange revner var bevokset med græs, og at han kunne gå i det uden at glide alt for meget eller synke ret meget i. Efter at han således længe, meget længe var klavret omkring på lykke og fromme imellem disse mere eller mindre faste nedstyrtninger, nåede han op på et klippestykke og så for sig en fordybning som et slags grotte, der tildels var stensat. Han gik derind og fandt, at det var som et ordentlig lille hus, som man havde gravet ud for at opholde sig i. Der fandtes en stenbænk og et sodet sted, som om man der havde tændt ild; men det måtte have været længe siden, nogen havde boet der, for det smukke, fine græs, der omgav indgangen, bar ikke spor af at

være nedtrådt; noget stort ukrudt hang også ned over åbningen, som ingen havde tænkt på at kappe af.

Clopinet tog nu denne eremitbolig i besiddelse, som var blevet forladt for flere år siden på grund af jordskreddene rundt omkring. Her lagde han sin bylt fra sig og skar noget tørt græs til en seng på bænken. "Se så," sagde han ved sig selv, "nu skal hverken skrædderen eller moster Laquille nogen sinde finde mig. Her har jeg det meget godt, og hvis jeg blot havde en af vore køer til at holde mig med selskab, ville jeg slet ikke kede mig."

Han savnede sine køer, som han dog aldrig havde syntes synderlig om, og hvad ville han tage sig til? Han lagde sig til at sove, for han havde brød for et par dage, og han havde lovet sig selv, at han ikke ville komme frem, så længe skrædderen kunne være i omegnen. Han sov længe, og først mod aften havde han udsovet. Da mørket satte mod i ham, gennemgik han det, han kaldte sin have, for der var virkelig mange blomster. Det var også en ganske ejendommelig have, ret som en grønsværsfordybning imellem stejle klippesider, hvor man kunne se ganske lidt af himlen. Man befandt sig som i en brønd, men til denne brønd, beliggende højt oppe mellem klipperne, førte ingen vej, hverken op eller ned, og Clopinet, som ikke rigtig kunne huske, hvorledes han havde fundet derop, spurgte nu sig selv om, hvordan han skulle komme ned.

Da han var af et temmelig roligt gemyt, og hverken var sulten eller træt, prøvede han nu for første gang at overveje og tænke videre frem. Det tvinger nøden os allerbedst til. Da nogen havde opholdt sig der, måtte man dog kunne finde sig til rette. Han måtte jo være nær ved havet, eftersom han havde holdt sig i

tykningen af i klitterne, langt fra stien, som snoede sig midtvejs, den sti, hvor han var løbet fra skrædderen; men hvorledes gik det til, at han ikke så noget til havet? – Vandløbet, han befandt sig i, drejede lidt til højre, og til venstre var der ligesom en naturlig sti. Denne fulgte han, og det varede heller ikke længe, inden han stødte på en lille mur, der øjensynlig var opført af menneskehænder, og som der var lavet et hul i, som han så igennem. Og nu så han havet henimod tredive meter nedenunder sig og Månen, som stod op i sorte skyer. Hvor frydede han sig ikke ved, så ofte han ville, at kunne skue dette hav, som han elskede så såre, hvis røst han fornemmede, når det steg, og som lovede at dysse ham endnu blidere end ved "Store Ko". Han undersøgte nøje den stejle skrænts ydervæg; på dette sted var den fast, ret lige op og ned og aldeles utilgængelig. Den, der havde opholdt sig her før ham, havde altså også haft grunde til at skjule sig godt, siden han havde lavet sig et udkig på et så stejlt og vildt sted.

Nu ville Clopinet også opdage enden på flodlejet, som han befandt sig ligesom indesluttet i; han vendte derfor tilbage og fulgte også det; men han blev pludselig standset ved en dyb kløft og en fuldkommen stejl naturlig mur. Ved Månens skin, der ikke var synderlig klart, søgte han derpå tilbage til det sted, hvorfra han var trængt ind i dette smuthul. Ved at famle sig frem traf han på flere revner, der var dækket til ved så farlige nedstyrtninger, at han ikke for øjeblikket turde søge videre, men besluttede at vente til om dagen. Månen blev mere og mere dækket af skyer, men den smule, han kunne se af himlen over hovedet på sig, var endnu klar, hvilket han benyttede sig af for at nå ind i sin grotte, for hans have var ikke så ganske jævn

eller let at passere. Han var ikke søvnig, var ked af, at han ikke kunne se noget og blev bedrøvet; han ventede på, at de små ånder skulle komme og holde ham med selskab; han fornemmede kun brølet af uvejret, der trak op og overdøvede havet. Dermed faldt han i søvn, men hans slummer var let og ofte afbrudt.

Han havde aldrig drømt, så godt sov han i reglen, eller havde han drømt, havde han aldrig senere erindret det. Men denne nat drømte han ret meget; det forekom ham, at han atter havde forvildet sig i klitterne uden at kunne finde ud, så var han med ét i sin egen egn, hjemme, og hørte sin fader tælle penge og ofte gentage de samme tal, ni, ti, som han havde hørt den aften, hans fader pruttede med skrædderen; endelig blev de enige, og Clopinet forekom det, at han allerede kunne føle skrædderens forfærdelige klo gribe fat i sig. Han udstødte et højt skrig og vågnede. – Hvor var han? Mørkt var der i hans grotte som i en bagerovn. Han huskede sig om og blev rolig; men straks efter vidste han igen ikke, hvad han skulle tro, for han hørte ganske tydeligt, og han var denne gang ganske lysvågen, en røst kun et par skridt fra sig tale og gentage: ni, ti, ni, ti, ni, ti.

Den kolde sved brød ud over Clopinets hele legeme; det var ikke hans faders stærke og frejdige stemme, det var en pibende og svag stemme aldeles som skrædderens, da han sagde ni, ti, ni, ti, ja, ja da! – Han var der jo! Havde han opdaget sin læredrengs smuthul, og kom for at tage ham? I sin fortvivlelse fo'r han op fra sit leje, og i det samme susede noget rundt omkring ham og ud af grotten og med en skærende røst, der efterhånden tabte sig i det fjerne, gentog det: ni, ti, ni, ti!

Skrædderen var altså måske kommet herhen for at søge ly for uvejret; Clopinet havde han ikke kunnet se; og da han vågnede, var han blevet bange, så han flygtede sin vej. Denne tanke, at skrædderen var en kujon, måske en større kujon end han selv, satte ganske besynderligt atter mod i Clopinet. Han lagde sig igen ned med stokken ved siden af sig, fast bestemt på at slå ordentligt til, hvis fjenden skulle komme tilbage.

Da han havde sovet lidt, vågnede han igen; uvejret var trukket over, og månen skinnede ned på grønsværen ved indgangen til grotten. Det havde regnet, og bladene, som hang ned foran åbningen, glimtede som grønne diamanter, og nu blev Clopinet meget forundret ved i den stille nat at høre tyren brøle, gederne bræge og hundene gø ganske nær ved. Han lyttede efter, og det blev stadig ved, så at han, når han lukkede sine øjne, ville have svoret på, at han var hjemme og hørte sit eget kvæg. Men han var jo i sin grotte og i sit vildnis; hvorledes kunne der da være huse og hjorde så nær ved ham?

I begyndelsen var disse lyde ham ganske behagelige, de mildnede hans rædsel ved at være ene, men nu lød atter dette "ni ti" gentaget af de utallige stemmer, der kom fra flere sider, som af en hel flok skræddere, spredt over alle klitternes toppe, og som truede og hånede ham. Clopinet kunne ikke falde i søvn igen, og han blev liggende og ventede på, at det skulle dages, og så hørte han ikke længere noget. Han gik ud af grotten, så sig rundt om, men der var ingen. Der var kun en stor mængde søfugle og vandfugle, der havde sovet oppe på klitterne og trak hen over ham. Han så her viber med de smaragdgrønne fjer, der tumlede sig i luften med tusinde yndige bevægelser, flere slags sumpfugle og en skor rørdrum, der tungt passerede forbi med

halsen bøjet tilbage hen ad ryggen og udstrakte fødder. Han kendte ikke disse fugle ved navn, han havde aldrig før set dem nær ved, da der hjemme hos ham hverken fandtes søer eller strømme, og trækfuglene aldrig slog sig ned der. Han morede sig ved at betragte dem, men alt dette forklarede dog ikke den støj, der havde foruroliget ham, og han besluttede at finde ud af, om der var beboede steder i nærheden.

Han måtte nu se at komme ud af sin hule. Ved højlys dag var intet lettere, om end gangen var snæver og bevokset med tornekrat. Han lagde nøje mærke til gangen, og da han var blevet sikker på, at han ikke kunne tage fejl, selv om natten, arbejdede han sig endnu højere op, så han kunne se hele det omliggende land. Så langt hans øje kunne nå var der kun vildnis og ikke det allermindste spor af dyrket land.

Så forestillede han sig, at nattens onde ånder havde villet skræmme ham. Hans broder François havde jo sagt, "der er ingen ånder ude på havet, på landjorden er det en anden sag", og hans forældre troede på alle slags nisser, både gode og onde, der gjorde kvæget sygt og igen rask. Clopinet vidste ikke bedre besked. Han havde aldrig før haft noget at skaffe med nogen slags ånder, før han havde tilbragt en nat uden for sit hjem; men fra det øjeblik troede han på havets ånder, hvorfor kunne han da ikke lige så godt tro på landjordens ånder, og det gjorde ham urolig, for han havde anledning til at tro, at de var ilde stemte mod ham. Måske ville de forhindre ham i at opholde sig oppe på skrænten, måske skrædderen var en heksemester, der om natten kunne komme til ham som en ånd og plage ham.

Alt det løb rundt i hovedet på ham; men sikkert var det, at det spøgelse, der sagde "ni ti", var flygtet for ham og at de andre

ikke havde turdet vise sig. De havde kun efterlignet dyrenes røst, måske for at lokke ham ud af hans smuthul og føre ham vild i den mørke nat.

"Næste gang," tænkte han, "skal jeg lade dem sige, hvad de vil, og ikke røre mig af pletten; jeg skal ikke fare vild i klitterne, nu kender jeg dem, og kommer nisserne ind til mig i grotten, så slår jeg fra mig; morbroder har jo sagt, at mine vinger nok ville skyde ud."

4

Han gav sig nu til at søge efter drikkevand. Vand var der nok af, det piblede frem over alt. Han lagde mærke til, at jo højere han klatrede op, des friskere blev det; men det havde dog stadig en ubehagelig jordagtig smag. Endelig opdagede han en tynd vandstråle fra et stenet sted, som smagte af vild timian; men dette dejlige vand kom dråbevis, som ville det lade sig nøde, og så skulle man have haft en skål for at opfange det. På flere steder bemærkede han store østersskaller i mergelen, som næsten alle var i stykker; engang var havet gået helt derop og havde skyllet dem frem og tilbage. Ved at lede efter fandt han flere større og hele skaller. Han anbragte dem nu meget snildt, den ene ovenfor den anden i det tynde vandløb, således at de alle kunne fyldes og skaffe ham et forråd lige at gå til og altid friskt. Han ventede lidt og tog en hel fuld skål med sig for at spise frokost i sin have. Han havde blot tørt brød, men han var ikke vant til lækkerier og savnede dem ikke.

Dagen faldt ham ikke lang. Det var et dejligt vejr, og han gik og morede sig med at betragte planterne, der voksede i grønsværen hos ham, og som slet ikke lignede dem nede på sletten. Der fandtes en del ubehagelige buske fulde af torne og spidser, men han lod dem stå i ro; de var jo som vogtere, der skulle værne ham mod uvelkomne gæster. Der fandtes også andre meget smukke, der behagede ham særdeles, og som han vogtede sig vel for at træde ned eller sætte sig på, for de lysnede op omkring hans tilflugtssted, og han ville have gjort sig bebrejdelser, hvis han havde beskadiget dem.

Den dag tilbragte han med igennem det hul, der var anbragt i den gamle mur på skræntens side, og som han kaldte sit vindue, ret af hjertens lyst at betragte havet. Aldrig havde det forekommet ham så smukt. Langt bort øjnede han fartøjer af forskellig størrelse; men ingen af dem kom nær til "de sorte køer", – stedet gjaldt for at være farligt. Nu til dags kommer man derhen alle vegne fra for at fange muslinger; men den gang var kysten øde, og man så ikke en sjæl. Denne fuldkomne ensomhed gjorde ham dristig. Mod aften steg han ned for at samle sig muslinger til sin aftensmad og så nøje efter, om man udefra kunne bemærke hans vindue. Det var umuligt, det var alt for højt oppe, alt for lille, og krattet skjulte aldeles muren. Han kunne ikke se det med blotte øjne. Om natten sov han aldeles uforstyrret, han havde hele dagen været i bevægelse og klatret omkring i alle kroge, så at han slet ikke trængte til at blive vugget. Hvis spøgelserne morede sig med at skrige og snakke, som den foregående aften, hørte han det ikke.

Den tredje dag blev anvendt til at spejde omkring blandt klitterne længere nede efter et godt skjulested, hvis han skulle blive overrasket på strandbredden. Han fandt adskillige, og da således alt var ordnet og forudset, følte han sig så fri som et lille vildt dyr, der til fulde kender det sted, hvor det sikkert kan bevæge sig, og sin hule. Han tænkte også på at samle et oplag af muslinger for at kunne spise frokost og middag i sin grotte, når han ikke havde lyst til at stige ned til havet for hvert måltid. Der fandtes mange rør, gyvel, småpil og bøjelige buskvækster, og han tog grenene op med sig og satte sig til hjemme hos sig selv (således kaldte han det altid) at flette sig en smuk, stærk kurv. Af tang, som havet skyllede op på strandbredden, lavede han sig

et ypperligt leje. Han prøvede også at jage, og da han var øvet i at kaste med sten, traf han virkelig, efter længe at have ligget på lur, en agerhøne, som han så løbe omkring på sandet. Det var en smuk, meget fed fugl, og det gjaldt nu om at få den stegt. Han var ikke i forlegenhed for at skaffe ild. I sin bylt havde han noget, som man den gang kaldte et fyrtøj, og som alle var forsynet med på rejser. Det bestod af en jernring og et stykke fyrsvamp. Med en flintesten kunne man næsten få ild lige så hurtigt som nu til dags.

Han samlede en bunke tørre blade og buskvækster sammen, og fik virkelig sin fugl stegt. Jeg tør ikke indestå for, at kødet var mørt og ikke smagte af røg; men han fandt det fortræffeligt og beklagede kun, at han ikke kunne byde sin moder en vinge og sin broder François et lår. Sø-agerhønen er egentlig slet ikke nogen agerhøne, men snarere en svale; den lever af muslinger og ikke af korn; det er en smuk fugl med sit næb og sin halsring, som virkelig har nogen lighed med agerhønen. Den kan være omtrent så stor som en drossel. Clopinet behøvede således ikke at være bange for ikke at kunne fordøje den.

På sin jagt havde han også truffet andre fugle, som bekkasiner, brokfugle, sølærker, som heller ikke er lærker, men en slags små bekkasiner, østersfugle eller strandskader, gøge, vipstjerter, måger, alliker og en mængde befjedrede dyr, som han ikke kendte og som om aftenen kom og slog ned på sandet med støj og skrig. Han lagde også mærke til nogle store fugle, som svømmede udefter og som ved solens nedgang svømmede endnu længere bort, som om det nu var deres vane at sove ude på havet. Andre fugle gik på land og puttede sig ind i revner mellem klitterne. Andre fløj til vejrs, steg meget højt og syntes

om morgenen at forsvinde i de små hvide skyer, der ligesom bølger fløj om på den rosenfarvede himmel, men om aftenen var det, som om de kom ned for at spise til aften på klipperne og på sandet. Clopinet troede først, at de tilbragte dagen højt oppe i luften, men så fik han øje på en stor én af samme slags, som havde sat sig øverst oppe blandt klitterne, fløj en lille tur rundt i luften og kom så ned efter fisk. Efter den kom nok en, også oppe fra klitterne, der bar sig ligedan ad, flere og flere; Clopinet talte en hel snes. Han sluttede sig da til, at disse fugle havde deres reder oppe på klitterne, og at de var natfugle ligesom uglerne.

Clopinet, som fra sit vindue gjorde mange iagttagelser og betragtede fuglene ganske tæt ved uden selv at blive set, erfarede nu noget, som morede ham særdeles. Havsvalerne, som fløj i store kredse omkring ham, lod ofte et og andet falde fra deres næb, der så ud som muslinger eller småfisk, og da de på samme tid holdt sig svævende på et sted og udstødte et ejendommeligt skrig, var det, som om de havde en bestemt hensigt med dette. Han lod da sit blik følge én og så derpå ned. Ganske rigtigt, nede på jorden så han noget bevæge sig som om det kunne være ungerne, der flokkede sig for at opsamle den næring, deres mødre kastede ned til dem oppe fra luften. Da han kom ned ved stranden, kunne han forvisse sig om, at han ikke havde taget fejl, men da han nærmede sig for at tage ungerne, for de kunne ikke flyve, udstødte svalen et ganske andet skrig, som i stedet for at kalde dem til stranden, bragte dem til at flygte indefter til skrænten. Clopinet ledte efter dem mellem buskene, hvor de havde skjult sig og sad ganske stille.

Han fandt dem, men ville nu ikke tage dem for ikke at bedrøve moderen, som sagtens vidste, hvor mange der var.

Ved at lægge mærke til hvorledes fuglene bar sig ad med at fiske, lærte han det også selv. På strandbredden fandtes kun muslinger, men ude på sandbunden fandtes mangfoldige smukke, lækre småfisk i det øjeblik floden trak sig tilbage. Det kom kun an på at være på pletten og tage dem, inden floden igen havde ført dem tilbage. Han så, hvor fuglene var behændige og snilde. Han bar sig ad ligesom de; men floden var voldsom, og Clopinet mærkede nu, uden af den grund at være bange, at han manglede vinger for at kunne svæve hen over vandet, og at hans blotte ønske om at blive en fugl ikke forslog. Denne evne havde han kun haft i den yderste fares eller den yderste fortvivlelses øjeblikke, og dem attråede han ikke atter at opleve; han ville hellere lære sig selv at svømme, og da han havde tillid til havet, lærte han på en eneste dag at svømme som en strandmåge uden selv at vide, hvorledes det var gået til. Man må tro, at mennesket ligesom alle dyr af naturen kan svømme, og at det kun er angsten, der er i vejen.

Da imidlertid fuglene kunne svømme i meget længere tid uden at blive mere træt end han, og kunne se langt bedre gennem havvandet, kunne han langtfra fange så mange fisk som de. Han opgav derfor at kappes med disse dygtige dykkere og bemærkede desuden, at der var andre fugle, der ikke dykkede, men gravede med deres lange næb i sandet, mens det endnu var vådt. Han gav sig nu også til at grave med en lille skovl, han havde lavet sig, og fandt således en mængde småfisk. Det er en fortræffelig lille ål, som findes i overflødighed ved denne kyst, og han kogte sig nogle af dem til aften. Havde han

haft brød, ville han have levet kongeligt, syntes han, men hans brød var sluppet op, og han vovede ikke endnu at lade sig se i Villars for at købe noget.

Han besluttede at undvære det så længe som muligt, og tænkte på at søge efter æg. Det var i rugetiden, men han vidste ikke, at de fleste søfugle ikke bygger reder, men at de lægger deres æg på det bare sand eller mellem klipperne. Tilfældigvis traf han da nogle hist og her, hvor han ikke søgte dem, men de var så små, at de næsten ikke var for noget at regne. De store fugle, som jo måtte give store æg, lagde dem formodentlig helt oppe blandt klitterne, og det så ikke ud til, at nogen kunne nå derop, for selv om der end kun var halvt så højt op fra vildnisset, som fra hvor havet gik lige til skrænten, så var skråningen der dog så stejl og jorden så løs, at man kunne blive svimmel alene ved at se derop nedefra.

Men for hver dag, der gik, blev Clopinet mindre frygtsom. Han lærte at blive klog, det vil sige modig med sindsro, og at vurdere faren, i stedet for blindt at flygte fra den. Han undersøgte så nøje omridsene og ujævnhederne af den store skrænt, at han næsten nåede helt op på toppen uden noget uheld. Han blev også belønnet for sin møje, for han fandt der i et hul fire dejlige æg, som han lagde i sin kurv, hvis bund han havde beklædt med tang. Han fandt også der en hel del smukke fjer og stak tre af dem i sin hue. Det var tre lange, smalle, fine fjer, hvide som sne, der lod til at være fra en og samme fugls hoved eller hale. Da æggene var ganske varme, antog han, at mødrene nok ville komme og ruge om natten, og at han så kunne overraske og fange dem; men han mente også, at han, hvis han blot fangede et par stykker, ville skræmme de andre og

udsætte sig for at jage dem fra deres opholdssted. Han foretrak at kunne tage så mange, han ville, når han atter kom derop, og lod dem derfor være i ro.

Der var nu gået otte dage, uden at Clopinet havde set et eneste menneske hverken på strandbredden eller blandt klitterne. Han havde fået så meget at tage vare på, at han ikke havde tid til at kede sig, men da han havde fået sig ordentligt indrettet og næsten sikret sig sit livsophold, da hverken klitterne eller stranden ejede en eneste plet, som han ikke havde undersøgt og ransaget, så begyndte dagen at falde ham lang og han vidste ikke, hvad han skulle tage sig til, når han hvilede sig. Han kendte allerede så temmelig alle de dyrs levemåde, som han færdedes iblandt; han ville så gerne fortælle om de iagttagelser, han havde gjort, kort sagt, han ville så gerne have nogen at tale med. Vejret var så smukt, fugtigheden ved foden af klitterne tørredes ved majmåneds-solen, og strandbredden blev en farbar vej under ebben. Nu viste enkelte vejfarende sig, og hans hjerte bankede stærkt af længsel efter at tiltale dem, blot for at sige til dem: "Det er smukt vejr; det er fornøjeligt at spadsere." Det turde han imidlertid ikke prøve på, for hvad kunne han vel svare dem, hvis de faldt på at spørge om, hvem han var og hvad han bestilte der? Han vidste, at man havde meget imod landstrygere, og at man undertiden tog dem og satte dem i arrest. Han var alt for naturlig og alt for sanddru til at give sig et falsk navn og lave en historie, hellere ville han så slet ikke lade sig se.

Imidlertid førte østenvinden en morgen lyden af klokker til ham og fortalte ham, at det var søndag. Af vane tog han sine bedste klæder på, stak derpå de tre hvide fjer i sin hue, tog

ordentlige sko på, og smukt kæmmet og vasket begav han sig på en spadseretur, uden at vide hvorhen. Om søndagen plejede han at gå til messe. På den dag traf man sammen og snakkede med drengene i sognet, med pårørende og gode venner. Der blev spillet kegler og undertiden var der dans. Denne klokkeringning lød som et tilråb fra samfundet; Clopinet begreb ikke, hvorledes man kunne være alene en søndag.

Hvem ved, om han ikke atter skulle træffe sin broder François? Han ville vove meget for at høre nyt hjemme fra, og han vovede det; skrædderen måtte jo være langt derfra ad Honfleur til. Han stak lige ret gennem vildnisset og befandt sig snart kun et par skridt over Villars. Da han ikke kendte et eneste menneske der, og ikke heller nogen kendte ham, håbede han at kunne passere ubemærket, se kristne mennesker og høre den menneskelige stemme, uden at man lagde mærke til ham. Det var allerede sket en gang før på samme sted; men denne gang var det ham påfaldende, at alle mennesker så på ham, ja vendte sig endog om for at se efter ham.

5

Dette gjorde Clopinet urolig, og han tænkte, det var bedst at gå sin vej; men som han netop gik forbi en bager, fik han så stor lyst til noget brød, at han blev stående ved døren og forlangte noget.

"Hvad skal du have, min dreng?" spurgte bageren og betragtede ham med et halvt venligt, halvt forundret ansigt.

"Vil De give mig et rigtig stort et?" svarede Clopinet, som gerne ville have til flere dage.

"Ja vist," svarede bageren, "du kan gerne få hele to, ja tre, når du bare kan bære dem."

"Ja, så giv mig da tre," svarede Clopinet, "jeg kan godt bære dem."

"I er nok mange derhjemme?"

"Det lader til det," svarede drengen, som ikke ville sige usandhed.

"Ah ha! Du er nok storagtig! Du gider nok ikke snakke? Du vil ikke vise, hvem du er, og hvor du bor, for jeg kender dig ikke, og du er jo ikke her fra egnen, vel?"

"Nej, jeg er ikke herfra," svarede Clopinet, "men jeg har ikke tid til at snakke. Vær så god at give mig mine tre brød og sig mig, hvad jeg skal betale for dem."

"Ja, det er mange penge; brødet er dyrt her; men det er det samme, hvis du vil give mig de tre fjer, som du har i din hue, så kan du komme hver søndag i en hel måned og få lige så mange brød som i dag, uden at jeg skal forlange penge for dem. Der

kan du se, hvor rimelig jeg er, og det kan du sagtens være tjent med."

Til at begynde med troede Clopinet, at bageren spøgte; men da denne blev ved, gik ét pludselig op for ham, at hans tre fjer var noget sjældent, og at det var dem og ikke ham selv, folk havde set efter. Han tog dem øjeblikkelig af sin hue, og bageren rakte allerede hånden ud efter dem, da Clopinet, der ikke brød sig om penge, såsom han med sine to dalere mente at have penge nok for sin livstid, afslog at skille sig ved disse smukke fjer, som han havde samlet så højt oppe fra med fare for sit liv.

"Nej, vist ikke," sagde han, "her er penge, tag hvad De skal have for Deres tre brød, jeg vil hellere beholde mine tre fjer."

"Vil du have brød to gange om ugen i stedet for kun en gang?"

"Nej tak, jeg vil hellere betale."

"Vil du have fire brød om ugen i to hele måneder?"

"Nej, siger jeg," svarede Clopinet, "jeg holdet mere af mine fjer."

Bageren gav ham nu de tre brød. Clopinet betalte og gik sin vej; men da han for at komme tilbage til vildnisset måtte dreje ind i en anden gyde, kom han om bag bagerens hus og hørte denne sige: "Nej, han ville såmænd ikke ud med sine fjer for 48 pund brød."

Clopinet blev stående under vinduet og hørte en kvindestemme sige: "Men var det også rigtige hejrefjer?"

"Om de var rigtige, det kan du tro, jeg har aldrig set smukkere."

"Det var som pokker," svarede kvinden, "de bliver sjældnere og sjældnere. Hejrerne opholder sig ikke længere på strandbredden, og man betaler nu en louisdor for stykket af

sådanne fjerbuske. Det havde været tre louisdorer. Du må straks springe efter den lille fyr og byde ham en daler for hver fjer, han vil måske heller have den blanke skilling end betaling i varer."

Som vi allerede har set, brød Clopinet sig ikke om den blanke skilling. Han fordoblede sine skridt, og mens bageren søgte efter ham den ene vej, løb han den anden vej og nåede tilbage til sit vildnis.

Denne begivenhed gav ham en del at tænke på.

"Hvorfor er disse hejrefjer, siden det nu er hejrefjer," sagde han til sig selv, "hvorfor er de mon så kostbare? Hvorledes kunne disse hejrefjer dog være en louisdor værd stykket? Jeg havde troet, at det kun var noget til sådan at stikke på hovedet, og nu havde bageren kanske sagt Ja, hvis jeg havde forlangt at han skulle føde mig et helt år igennem for at få mine tre fjer."

Da Clopinet aldrig havde lidt nød, var han ikke interesseret. Han var langt gladere ved at eje en genstand, der var sjælden og måske havde en eller anden vidunderlig, ukendt egenskab. Mens disse tanker sysselsatte ham, og han gik hen ad vejen midt igennem klitterne uden videre bekymring, hørte han en skærende, skrigende stemme råbe: "Så han er gået denne vej, ja så skal jeg nok hugge ham og vil han da ikke sælge fjerene, så river jeg dem fra ham; så får vi dem for ingenting, og det er også den allerbedste måde at gøre forretninger på."

Stemmen var endnu langt borte, men da den var gennemtrængende, kunne den høres langt bort, og eftersom den var af den slags, man ikke let glemmer, når man en gang har hørt den, var det Clopinet øjeblikkelig klart, at skrædderen i egen person fulgte ham. I samme nu førte angstens vinger ham

fra vejen langt ind mellem buskene; men da han var kommet derind, følte han sig ganske skamfuld over at være bange overfor en pukkelrygget, han, som havde besteget de høje klitter og svømmet i havet, to ting som Tire-à-Gauche aldrig havde turdet vove.

"Det er på tide, at jeg bliver et menneske, og at jeg hører op med at være bange for et andet menneske, ellers bliver jeg altid elendig og kan ikke gå hvor jeg vil. Jeg er lige så stor som den vanskabte skrædder, og morbroder Laquille påstår, at han kun er rask på det mod dem, der er bange. Det må nu have en ende. Havets gode ånder stå mig bi!"

Med selvfølelse stak han igen sine tre fjer i sin hue, lagde sine tre brød ned i græsset, fattede om sin kæp, der var god og kraftig og beslået med jern for enden, og gik lige imod skrædderen, fast bestemt på at slå til og betage ham lysten til at løbe efter sig. Da han nu stod lige over for ham, svigtede modet ham imidlertid, og han var lige ved atter at flygte; men i samme øjeblik gav han sig til at slå ud med armene, som om det var modets vinger og svang nok så godt sin stok i kreds omkring sig. Skrædderen standsede med ét og sagde grinende, idet han gjorde et par skridt tilbage og ville agere venlig:

"Ih se, har vi ikke her min lille læredreng. Hallo, Clopinet, min ven, kender du mig ikke, jeg vil jo ikke gøre dig fortræd."

"Jo vist," svarede Clopinet, "I vil rane mine tre fjer fra mig. Det ved jeg godt."

"Nå da!" sagde skrædderen ganske forbavset, "hvem har sagt sådant noget vrøvl?"

"Rimeligvis ånderne," svarede Clopinet, som støttede sig til en stor sten ved kanten af vejen, idet han stadig stod i positur

for at forsvare sin skat og sin frihed. Han havde næppe talt ud, før han så Tire-à-Gauche blive ganske bleg og skælve over hele legemet, for den pukkelryggede troede på ånderne så godt som nogen.

"Men du er virkelig alt for slem, min unge! Sig mig, hvor hejrerne opholder sig, som giver dig sådanne fjerbuske; andet forlanger jeg jo ikke."

"De opholder sig," svarede Clopinet, "på et sted, hvor kun fuglene og ånderne kan nå op. Jeg er ikke bange for jer og siger jer kun, at, hvis I endnu agter at gøre mig fortræd, skal jeg føre jer derop ligesom hejren tager en krabbe, og styrte jer dybt ned i havet."

Således talte Clopinet, drevet af en overvældende harme og selvfølelse, tænker jeg. Skrædderen troede, han var besat af alle onde ånder, og idet han vendte om og mumlede nogle ord, som man ikke kunne forstå, smurte han haser og løb alt, hvad han kunne, ad Villars til. Clopinet, der var aldeles forbavset over sin sejr, gik atter ind mellem klitterne, tog sine brød op og bar dem frejdigt ind i sin hule.

Her talte han nu ganske højt med sig selv; han kunne slet ikke lade være.

"Nå," sagde han, "nu vil jeg ikke længere være bange for noget, og ingen skal nogensinde føre mig hen, hvor jeg ikke vil; nu er jeg fri, og hvis det er havets ånd, der har givet mig mod, skal jeg aldrig nogen sinde miste denne gave."

Han sagde også: "Nu skal jeg søge flere fjer af den samme vidunderlige fugl, som folk har så stor lyst efter, jeg ved ikke hvorfor, og så snart jeg har fået rigeligt mange af dem, vil jeg sælge dem og gå hen til min fader: Nu behøver jeg ikke at blive

skrædder, og hvor halt jeg end er, kan jeg dog skaffe mig flere penge på en eneste dag, end mine brødre i et helt år. Så vil far nok blive tilfreds og lade mig leve efter mit eget sind."

Således kom han i rigtig godt humør tilbage til sit vildnis. Han var så glad over sine brød, og de smagte ham så godt, at han ikke nød andet den dag. Frygten for at faste alt for meget og ængstelsen ved at skulle fiske til hvert måltid, havde foruroliget ham en del de foregående dage. Da han nu sikkert kunne spadsere omkring og købe, hvad han ville, indskrænkede han sig ikke længere til at fange småfugle og småfisk til sine måltider. Han ville nu have ganske andre sager, fjerbuske, som skulle gøre alle egnens folk misundelige på ham og få den pinagtige skrædder til at revne af arrighed.

Den næste dag vovede han sig til et farefuldt og vanskeligt foretagende. Inden det blev dag, krøb han helt op til den højeste pynt af skræntens takkede spidser og steg så behændigt og stille derop, at han ikke vækkede en eneste fugl. Derpå lagde han sig ganske sagte ned på siden, således at han kunne se alt uden at behøve at røre sig. Første gang havde han ikke turdet vove at stige så højt op. Han blev overrasket ved her at træffe på en ruin, som man ikke kunne se, førend man var lige ved, og hvis bestemmelse han godt kunne forklare sig. Stedet var ypperligt valgt som tilflugtssted for fugle, som gerne ville flyve op og sætte sig til ro. I tidligere dage havde man der indrettet et udkig, som man nu kalder en kysttelegraf, sådanne som I har lagt mærke til på andre steder på de samme klitter, der tjener til at iagttage alt, hvad der foregår på havet, og som så kan meldes videre. Forhen var det en hel vagtbarak, der skulle forhindre

saltsmugleri, for saltet var dengang en meget udbredt kontrabande.

Denne barak var styrtet ned tillige med en del af strandskrænten, dens adskilte brædder og tømmerværket stod endnu tildels indeklemt i en revne, og hejrerne, som elsker træerne, men som var blevet alt for slemt efterstræbt i skovene og på søerne for deres kostelige fjers skyld, havde nu anlagt deres koloni på denne ude fra usynlige ruin, som man for lang tid siden havde forladt. En lille sump havde dannet sig ikke langt fra nedstyrtningen, og mangfoldige andre vandfugle havde flyttet deres opholdssted derhen.

Denne vagtbarak forklarede hulen og kighullet nedenunder, som ligeledes var forladte. Det var sandsynligvis et tilflugtssted, som vagtfolkene, der skulle leve på denne farlige udkigspost, ganske hemmeligt havde gravet sig og indrettet for bedre at værge sig mod uvejr uden at få irettesættelser af deres foresatte.

Clopinet, der fra sit korte ophold i Trouville havde medbragt en del tydeligere forestillinger, end han havde haft tidligere, glædede sig over at være i enebesiddelse af hemmeligheden angående sin bolig og angående hejrerne. Han iagttog deres reder, der var lavet af trægrene og bygget, hvor tømmerværket var sammenføjet. Han så kun hunner, der lå og rugede uden at lade sig forstyrre; men efterhånden kom da også hannerne for at hvile sig efter deres nattejagt; på grund af denne deres adfærd og skrig er det da også, at de gamle naturlærere har givet dem navnet *nycticorax* eller natravnen. Deres fjerdækning er tæt og deres flugt lydløs som natfuglenes. Når de har unger, jager de dog også om dagen, men endnu var der ingen nyfødte i

kolonien og herrerne kom nu hjem for at begive sig til ro efter at have givet damerne noget at leve af. Clopinet, der kun havde set dem nede fra og derfor troet, at de var aldeles hvide, bemærkede nu, at kun halsen og bugen var hvide. Deres vinger var perlegrå, en smuk grøn kappe dækkede ryggen og fra deres hætte, der også var grøn, faldt denne lange fine fjerbusk hen ad ryggen, altid bestående af tre fjer. Det lod til, at det kun var hannerne, der havde dette prægtige hovedtøj, skønt Clopinet så flere, der enten endnu ikke havde fået det eller ikke længere havde det. Det var i fældetiden, og mange af disse kostbare fjer lå spredt omkring på klipperne, hvor vinden legede med dem.

Clopinet veg dog ikke af pletten for at samle dem op, idet han ret ville iagttage disse nattesværmeres færd, som nu, uden at agte på ham, bragte fruerne de fisk, muslinger og insekter, som de havde fanget. Da måltidet var forbi, fik de øje på den fremmede, og vendte nu alle på en gang, ved et skrig fra en af dem, hovedet om imod ham.

Clopinet blev i første øjeblik lidt urolig over alle de røde øjne, der stirrede hen på ham. Der kunne vel være omtrent et halvt hundrede hanner, så store som unge kalkuner med lange næb og skarpe kløer. Hvis de alle var faret på den nyfigne dreng, kunne det have set slemt nok ud for ham; men de så kun forbavsede på ham, og da han slet ikke rørte sig, gjorte de ikke andet end vifte hinanden med vingerne uden at gøre fortræd, begyndte så at klø sig, strække sig og gabe ligesom trætte mennesker, og til sidst søgte hver til sit magelige sted og hele flokken sov ind på et ben, indtil solen stod op. Nu rejste Clopinet sig ganske sagte og samlede sin fjerhøst uden at forstyrre dem, og steg derpå ned igen med det kloge forsæt ikke

at gøre dem kede af deres opholdssted og ikke mere tage hunnernes æg.

Den følgende nat kom han igen, inden hannerne var vendt hjem fra deres nattejagt. Han vækkede ikke dem, der lå og rugede, men lagde nogle brødkrummer uden for rederne i den tanke, at de ville synes om dem og være ham taknemmelige for dem. Næsten alle fugle holder af brød, uden hensyn til hvad de ellers lever af, og om morgenen så han, at hans brød var blevet fortæret. Dette blev han ved med og snart blev alle hejrerne, både hannerne og hunnerne, vant til at se ham, fløj kun et lille stykke bort, når han nærmede sig og fløj til sidst slet ikke bort. Nogle af ungerne, som havde lært ham at kende, inden de havde lært at være bange for menneskene, var så tamme, at de kom hen til ham, satte sig på hans knæ, spiste af hans hånd og fulgte efter ham lige til kanten af klitterne, når han forlod dem.

Denne beskæftigelse morede ham så meget, at han slet ikke længere kedede sig. Han begyndte at holde så meget af disse vilde fugle, som han aldrig nogen sinde havde holdt af sine duer og sine høns; han brød sig nu ikke om dette dagligdags venskab og følte sig stolt over at have tæmmet mistroiske dyr, hvis opholdssted egnens folk søgte forgæves og ikke kunne nå op til. Han fattede kærlighed til alle de andre fugle, da han, idet han overalt på sine strejftog strøede brød omkring, gik stille og uden støj, aldrig jog efter dem eller forskrækkede dem, så hvorledes de lidt efter lidt satte sig ned tæt ved ham og flagrede rundt om ham. Han gjorde sig samvittighed af at have dræbt agerhønen og gik ud for at købe ost og kød for ikke at komme i fristelse til at dræbe sin ensomheds staldbrødre.

Han gjorde ikke sine indkøb i Villars, hvor han frygtede for at blive genkendt, plaget og forfulgt af bageren. Han havde lagt mærke til en nærmere liggende landsby, mellem selve klitterne, på den side hvor de skrår ned mod landet. Jeg tror landsbyen hedder Auberville. Der fik han alt, hvad han ønskede og dertil fortræffelige æbler, som han betalte meget dyrt. Han var ikke så klog, at han ikke kunne bære sig forkert ad en gang imellem. Han tog sig også en kande most; det holdt han nu så meget af! Men han tog sig vel i agt for at stikke sin fjerbusk op og sladre for meget. Han havde nu sine to hemmeligheder at vogte på, – sit navn og sit hjem – for at han ikke med magt skulle blive bragt hjem til sine forældre, – og sit opholdssted på skrænten, – for ikke at lokke nysgerrige børn derhen eller fjerbuskjægere. Men ved at høre efter, hvad det taltes om, fik han dog en del at vide om landet og erfarede, at de unge mennesker i landsbyen så nogenlunde kendte navnene på kystfuglene og deres levesæt. De nævnte kun to kostbare slags fugle: hejrerne, som man nu ikke længere kunne få fat på, de skjulte sig alt for godt eller måske de ikke længere opholdt sig på egnen, og den lille lom, som kun trak forbi og som man havde jaget så stærkt, at den var blevet sjælden og meget sky. Clopinet gjorde nogle spørgsmål om lommen og erfarede, at de tætte og glinsende dun på bugen blev købt som pragt-foerværk af fjerhandlerne, som passerede derigennem to gange om året. Clopinet havde gerne spurgt, om dagen og klokkeslættet, når disse handelsmænd passerede, men han var bange for at stille for mange spørgsmål og mente, han nok kunne få bedre underretning en anden dag.

6

Det undrede ham, at man endnu ikke havde søgt efter hejrerne, hvor han havde truffet dem, og erfarede da noget i denne retning, som foruroligede ham en del. Før traf man disse fugle på træerne på den store skrænt; men efter at et stort stykke af skrænten var styrtet ned i havet, og der ikke fandtes flere træer, der kunne binde jorden, var der ingen, der længere krøb derop. Man sagde, at vægten af et eneste menneske ville være nok til at få resten til at styrte ned. Clopinet gik sin vej temmelig slukøret, – han boede jo på denne skrænt og steg næsten hver morgen op på toppen.

Cm natten var han ganske angst og bange. Der gik en hul dønning og stødvis lød havets brølen op til ham; hvert øjeblik vågnede han og troede, det var skrænten, der styrtede ned. Rigtignok havde han undersøgt stedet, så han kunne være sikker på, at hans hule var gravet ind i en klippemasse og var grundfæstet i den; men han havde tillige lagt mærke til, at denne klippe var af selvsamme natur, som de store sten, man kaldte "de forte køer" og "de hvide køer", som før havde ligget oppe oven på jorden og nu var styrtet ned sammen med den. Havet undergravede til stadighed foden af klitterne og bortrev, efter hvad man sagde, hver vinter store stykker. Disse store stene, som lod til at gøre Clopinets tilflugtssted sikkert, kunne jo gerne hvile på en lige så skrøbelig grund som den jord, der dækkede dem, og om de end ikke kunne styrte sammen under ham, så kunne jo de oven fra styrte ned over ham, spærre udgangen for ham og begrave ham levende i hans hule. Han

kunne ikke rigtig sove, for alt eftersom han havde begyndt at tænke efter og at overveje, mærkede han nok, at eftertanke vel er en uundværlig ting, men også en ubehagelig ting og kilden til tusinde ængstelser. Lykkeligvis havde vor dreng en lidenskab, der var langt stærkere end frygt for faren: det var at leve frank og fri og være sin egen herre i naturens skød. Ikke kendte han dette ord, *naturen*, men han følte sig tiltalt af det vilde liv og følte sig ligesom stolt ved at overvinde fristelsen til at vende tilbage til freden på markerne og hjemmets behageligheder. Han forblev altså i sin fuglerede, i den tro, at fuglene, der byggede deres reder oven over ham, vidste langt bedre besked end menneskene og havde følelsen af, at banken var sikker.

Hele sommeren tilbragte han her. Han provianterede sig snart på et sted, snart på et andet og navngav sig intet steds, og vænnede sig mere og mere til kun at leve af havets frembringelser og vilde frugter, for ikke at blive slave af sin egen bug. Han blev efterhånden så nøjsom, at appetitten ikke længere drog ham ind ad landet til. Han var så heldig at træffe fjerhandlerne på deres gennemrejse og komme til at tale med dem uden vidner. Han var klog nok til ikke at forlange alt for meget for en anden gangs skyld. Han lod sig nøje med et par daler for hver fjer, og da han havde samlet sig et halvt hundrede stykker, blev der udbetalt ham tre hundrede livres i blanke louisdorer, en stor sum på den tid, og som en lille bondedreng på hans alder sikkert aldrig nogen sinde før havde tjent sig.

Da han nu så sig i besiddelse af en sådan formue, besluttede han at bringe den til sin fader; men først ville han dog gerne besøge sin morbroder Laquille, og da vinteren nærmede sig, begav han sig på vejen til Trouville. Da han også gerne ville vise

sig anstændig for familien, og hans klæder, selv hans allerbedste klæder, ved den evindelige klatren op og ned og mangel på eftersyn, var temmelig medtagne, anskaffede han sig en splinterny klædning i Dives, hvor han havde været et par gange, samt noget linned og et par gode sko.

Han betalte alt til hvid og skilling, og med sin stok i hånden og sine penge i lommen begav han sig på vejen til Trouville, hvor han traf sin morbroder svømmende i tårer, netop som han kom fra kirken. Han kom fra sin kones begravelse, og til trods for at hun havde gjort ham livet så surt som vel muligt, græd den stakkels mand dog over hende, som om hun havde været en engel.

Morbroderen blev yderst forundret ved at se Clopinet, som han troede i god behold hos forældrene, og ville i førstningen ikke rigtig kendes ved ham, så forandret var han blevet. Uden at lægge mærke til det, var Clopinet vokset, han var blevet brun, som man bliver af søluften; af al sin klatren og faren omkring var han blevet stærk; det svage ben var blevet lige så godt som det andet, han haltede slet ikke mere. Hans ansigt havde fået et ganske andet udtryk, et livligt, gennemtrængende blik, et udtryk af sikkerhed og alvor. Hans klæder, der var bedre syet end dem, Tire-à-Gauche i almindelighed leverede bønderne, gav ham også en bedre holdning og et bedre udseende end tidligere. Laquille blev forbavset ved at se ham.

"Hvor kommer du fra?" udbrød han, "du kommer nok ikke hjemmefra?"

"Nej," svarede Clopinet, "men sig mig i en fart, hvordan de har det, siden kan vi jo tale om mig."

"Jeg ved såmænd ikke noget," svarede morbroderen, "efter at du var løbet bort fra os om natten – det kan nu være omtrent et halvt års tid siden."

"Ja vist, morbroder, jeg har talt månederne."

"Nå ja, jeg har været urolig for dig og jeg har søgt efter dig over alt, men sådan en fjorten dages tid efter kom skrædderen herigennem og fortalte, at han havde set dig i bedste velgående i nærheden af Villars og at han ikke havde villet tvinge dig til at gå med sig, da han mente, din familie havde taget dig igen, og at du gik i dens ærinde. Så slog jeg mig til ro for dit vedkommende, og da så min stakkels kone blev syg, har jeg kun været hjemmefra, når jeg skulle ombord, så jeg har ikke hørt det mindste fra din familie. Men de tror ganske sikkert, at du er til søs, da det var blevet aftalt med din broder François, og han har vel fortalt dem det igen, da det jo også var hans mening. Og nu tænker jeg at du gerne kan gå hjem til dit, uden at behøve at være bange for, at du igen skal blive udleveret til skrædderen. Jeg gad vide, hvad du har sagt til ham, da du traf ham; han forbandede sig på, at han hellere ville tage den skinbarlige djævel i lære end en så egensindig og ustyrlig dreng som dig. Jeg kan tænke, du har vist ham tænderne, og det har jeg da ikke haft noget imod."

"Jeg har vist ham stokken," svarede Clopinet, "I sagde det nok, morbroder; modets vinger er skudt frem hos mig."

Og derpå fortalte han alt, hvad der var hændet ham og viste den forbavsede sømand sine hundrede daler.

"Ja så!" udbrød morbroder Laquille, "nu er du en holden fyr, og nu kan du såmænd indrette dig, som du vil. Når du blot duer til noget, vil ingen undslå sig for at tage dig ombord hos sig, og

så kan du tage til fjernt liggende lande, hvor der er ganske anderledes sjældne og prægtige fugle end disse hejrer, paradisfugle og fønixer, som kommer fra deres egen aske, kondorer, som flyver bort med hele okser i deres klør og hundrede andre, du ikke kan forestille dig."

"Ja, det er det, jeg mangler," svarede drengen. "Jeg ved ikke noget, og det skal man dog."

"Man lærer alting, når man rejser."

Morbroderens smukke ord gjorde ikke synderligt indtryk på søstersønnen. Laquille havde rejst Jorden rundt, uden at have lært at læse, og ved at tale med ham havde Clopinet begyndt at indse, at han havde de mest forkerte begreber om de Aller simpleste ting, at han troede, at visse fugle ikke spiste, men levede af luften, og at andre ikke forplantede sig, men fremkom af langhalse og bløddyr, som hæfter sig til skibskølen. Clopinet var et meget romantisk gemyt, han troede nok så gerne på feerne, det vil sige på de ånder, der ifører sig fugleskikkelser og taler med fuglestemmer; men han havde allerede lagt alt for nøje mærke til livet omkring sig, til at kunne dele sin morbroders vildfarelser og fordomme.

Imidlertid fristede tanken om at rejse ham noget. For at hjælpe på kedsomheden i eneboerlivet havde han drømt så meget om lange rejser. Laquille rådede ham til at tage til Honfleur og tage med et eller andet skib over til England, dem var der altid nok af. Der opholdt lommerne sig, og Clopinet kunne da fange så mange, han havde lyst til, men da drengen hørte, at man for at få fjerene og dunene måtte slå dem ihjel og flå dem, rystede han på hovedet; det kunne han ikke.

Da han efter aftensmåltidet spadserede med sin morbroder på strandbredden, faldt talen på samme genstand, og Clopinet følte sig ganske urolig og betaget ved synet af de store fartøjer, som gjorde sig klar til at gå til Honfleur den næste morgen tidlig. Han var lige ved at træffe aftale med en af skipperne, da han pludselig fornemmede oven over sig i den mørke luft de små barnestemmer, som han kendte så godt.

"Der er de!" udbrød han, "der er de! De søger efter mig, de vil hente mig."

Morbroderen, som ikke vidste, hvad der var på færde, blev stående med åben mund og ventede på, at han skulle forklare sig. Men Clopinet gav ingen forklaring; han løb med udbredte arme og fulgte de usynlige ånders flugt, der bestandig kaldte på ham. I begyndelsen fulgte de strandbredden, men med ét gjorde de en svingning, forlod stranden og trak ind over markerne, Clopinet fulgte efter så godt han formåede, men uden at det lykkedes ham at flyve, og ganske forpustet kom han tilbage til morbroderen, der troede, at han var blevet gal.

"Men dreng dog," udbrød den skikkelige mand, "tager du virkelig snepperne for ånder?"

"Snepperne? Hvad mener du, morbroder?"

"Så du kender ikke de fugle? Det er sandt, de trækker jo kun i de mørke aftener, så man ser dem aldrig. Og man ville heller aldrig få dem at se, hvis man ikke en gang imellem dræbte nogle af dem ved at skyde sådan på må og få ind i flokken, hvad endda kun lykkes meget sjældent, da de, efter hvad man siger, flyver hurtigere end flintehagl. Det er til visse nogle besynderlige fugle, de lægger æg i skyerne, og det er vinden, som udruger dem."

"Å nej, morbroder!" udbrød Clopinet helt ivrig, "hvis disse snepper, som du kalder dem, er fugle, så lægger de såmænd ikke æg i skyerne, og hvis det ikke er fugle, hvis det er åndernes stemmer, hvad jeg er ganske sikker på, så lægge de nu slet ikke æg. Det kan gerne være, at deres sang ligner sneppernes; da jeg første gang hørte dem, sagde jeg selv: det er natfugle, der trækker forbi; men da jeg så lyttede nøje til, så forstod jeg, hvad de sagde. De kaldte på mig, de fik mine vinger til at skyde frem, de lærte mig at løbe på havet uden at blive våd den nat, jeg lå på "Store sorte ko"; de hjalp mig med at flyve ud af lugen hjemme hos dig, de har stået mig bi og trøstet mig. Jeg tror på dem, jeg elsker dem, og hvor de siger jeg skal hen, der følger jeg dem."

"Men du fulgte dem jo dog ikke for lidt siden," bemærkede morbroderen.

"Det ville de heller ikke have, men de viste mig ved at forlade strandbredden, at jeg ikke skulle gå ombord denne gang. De fløj den vej, syd efter. Sig mig engang, ligger mit hjem ad den kant?"

"Ja, ganske vist, tre mils vej fra søen i lige linje."

"Nå altså, den vej skal jeg gå ad i morgen tidlig. Jeg skal falde mine forældre om halsen og give dem de penge, jeg har tjent."

"Det er godt nok, men de vil gemme dem for dig, og du kommer ikke til at rejse."

"Jeg kan altid vende tilbage til min hule på skrænten og samle flere fjer, og til den tid skal jeg nok få lov til at blive sømand."

Clopinet handlede derefter. Han lod sig vejen beskrive, og den næste dag hen imod middag stod han uden for indgangen til sit fædrenehjem.

7

Den første, han fik øje på, var hans moder, som trods den forandring, der var foregået med ham, allerede havde kendt ham langt borte og nær var død af glæde, da hun sluttede ham i sine arme. Clopinet blev aldeles betaget af det, for i sin sorg havde han bildt sig ind, at hun kun holdt ganske lidt af ham, og han så nu godt, hvor meget hun holdt af ham, og hvor hun havde gjort vold på sig selv for at lade ham tage bort. Fader Doucy, broder François og den øvrige familie kom nu til og gjorde ret stads af ham, da hans gode klædedragt, hans raske udseende og den omstændighed, at han slet ikke haltede, i øvrigt jo tydede på, at han ikke havde lidt ondt på sin rejse. De stod nemlig i den formening, at han kom langvejs fra, det troede François også, da morbroderen ikke havde været hjemme og kunnet fortælle ham, hvad der var passeret.

Fader Doucy skændte alligevel lidt på Clopinet, fordi han således var gået på egen hånd og glemte ikke at tilføje, at når han ikke kunne sørge for sig selv, ville han blive til byrde for familien. Clopinet opførte sig meget beskedent og gjorde ingen ophævelser, men rakte sin fader pungen og sagde:

"Jeg håber fremdeles at ernære mig på en ærlig måde uden at gøre uret hverken mod mennesker eller dyr. Dette har jeg tjent ved et halvt års slid, og hvis I trænger til det eller det blot glæder jer, kære fader, så beder jeg jer at beholde det. Næste år venter jeg at kunne bringe mere."

Hele familien gjorde store øjne ved synet af Clopinets louisdorer, men fader Doucy rystede på hovedet.

"Hvor har du fået de penge, min dreng? Det må du forklare mig, for vel er jeg en bonde, og har hverken færdedes på søen eller i byerne, men jeg ved alligevel godt, at en skibsdreng eller hvad det nu kan være, bliver lønnet tilstrækkeligt, når han blot tjener føden."

Da Clopinet mærkede, at hans fader mistænkte ham for at have gjort noget slet, sagde han ham den rene sandhed med hensyn til kilden til hans rigdom, og fandt ham heller ikke vantro, for det var der bekendt på egnen, at visse fugle var meget efterspurgte af fjerhandlerne. Fader Doucy bemærkede blot, at hejrerne ikke længere fandtes i Pays d'Auge, og at Clopinet måtte have fundet dem langt borte, idet han skod i den formening at han havde tilbragt sommeren på lange rejser. Clopinet havde ikke villet røbe det bestemte sted på strandbredden for sin morbroder Laquille, hvor han havde tilbragt sommeren, og det ville han heller ikke overfor sine forældre. Han var overbevist om, at hvis han nævnte "De sorte Køer" eller "Store Skrænt", så ville ingen derhjemme tillade ham at vende tilbage til et sted, der havde ord for at være så farligt. Han lod altså sine forældre blive i den tro, at han kom fra Skotland, – hvilket navn morbroderen havde nævnt i sine samtaler, – og at han der havde gjort en heldig fangst.

Han klarede sig godt fra spørgsmålene den første dag. Da de ikke hjemme kendte det allermindste til fremmede lande, behøvede han ikke at opfinde lange historier. Han fortalte, at man i Skotland spiste brød, grønt og kød som andre steder, at træerne ikke voksede med rødderne i vejret, og at han hverken der eller noget andet sted havde truffet på noget vidunderligt.

"Det er godt, det er godt," sagde faderen efter aftensmåltidet; "det fornøjer mig ret, at du ikke som din morbroder kommer med disse løgne og galskaber. Bliv du bare således ved, så vil alt nok gå godt, da du lader til at have greb til at opspore ting, der kan sælges, og på at handle. Jeg vil ikke tage dine penge; det er dine, og jeg skal sætte dem i gode jorder, som skal være din ejendom; og det skal være begyndelsen til din formue."

"Hvis I ikke selv vil have dem," svarede Clopinet, "så vil jeg hellere bruge dem og rejse igen og søge efter mere."

Hvad Laquille havde forudsat, skete. Fader Douce ville ikke gå ind på, hvad sønnen sagde, han kunne ikke forestille sig nogen anden anbringelse end i græsgange med køer og æblehaver på; og han holdt det ikke for tjenligt for en dreng at have så stor en sum penge til sin rådighed. Han roste ham, fordi han havde været så fornuftig at bringe pengene hjem, men derfor troede han det nok muligt, at han kunne gøre en eller anden dum streg, hvis han fik dem igen. Clopinet måtte finde sig i dette, skønt man virkelig derved studsede hans vinger. Han gik helt forknyt til sengs ved at tænke på, at det nu var forbi med hans rejser for fremtiden; men så drømte han, at ånderne talte til ham og sagde: "Håb kun, vi skal ikke forlade dig; da du har gjort hvad vi ville have, skal vi nok lønne dig for det."

Han slog sig til táls og var ikke ufølsom, det må man tilstå, for den behagelighed at sove i en god varm lille fjerseng. Allerede i en fjorten dages tid efter at det var begyndt at blive noget køligere, havde han ikke haft det videre godt i sin hule, hvor han ikke kunne undgå fugtigheden, der sivede ind til ham, eller vinden, der blæste ind så mange steder. Man levede også

godt hos fader Doucy, hverken fattigt eller knebent, der blev hverken sparet på godt brød eller most, og moder Doucy havde stort talent til at lave flæskesuppe.

Clopinet var nu især genstand for hendes omhu. Hun hyggede så kærligt om ham, at han ikke kunne stå imod og lod sig aldeles forkæle af familielivet i den grad, at han tænkte på at tilbringe den slemme årstid hjemme. Han så, hvorledes store skarer af trækfugle kom fra havet og drog ind ad landet enten for at gå i vinterkvarter i sumpene eller for at søge til varmere have. Han tænkte på, at det ikke var årstiden til at søge reder nord på; han vidste ikke den gang, at visse arter trækket afsted i modsat retning og søger til koldere egne.

Da han ikke ville lyve alt for meget, havde han sagt til sin fader, at han ikke havde forpligtet sig til igen at gå til søs. Han ville se at få sine forældre til, at de skulle lade ham få sin frihed og se ham tage bort uden misfornøjelse. Men da han dog ikke kunne gå og drive og måtte give sig til igen at vogte og se til køerne, havde han det temmelig kedeligt. Disse klodsede og sendrægtige dyr behagede ham mindre og mindre; denne flade endeløse græsgang gjorde ham sørgmodig i sindet, hans tanker tumlede sig stedse om på havet og skrænterne. En dag sendte hans fader ham til Dives efter medicin hos apotekeren; på den tid sagde man ikke *til farmaceuten*, men det betød dog det samme, eller snarere noget mere. Tilberedningen af lægemidlerne var mere sammensat, og de, der tilberedte og solgte dem, havde større fagkundskab og skaffede flere forskellige slags materialvarer til veje.

Dives er en meget gammel by; men Clopinet, der ikke var oldgransker, fandt egnen meget grim, uagtet den dog er ret

smuk ind ad landet til; men han brød sig kun om søsiden og syntes slet ikke om denne flade, sandede landstrækning. Og da han nu i det smalle vand, hvor fordum Vilhelm Erobrerens flåde fra den store havn drog til England, så svære fartøjer, som endnu førte en lille handel på Honfleur, blev lysten så stærk hos ham til i det mindste at tage derhen, at han næsten havde glemt sit ærinde. Han stod imidlertid imod og lod sig vise til apotekerens hus. Imens de tilberedte medicinen, havde han ligeledes der nær forglemt, at han skulle bringe den hjem til sine forældre; hvad der her aldeles fængslede hans opmærksomhed og interesserede ham over al måde, var en søpåfugl, der sad ganske ubevægelig på en pind i et glasskab. Apotekeren, der morede sig over hans forundring, tog fuglen, der lod til at være ganske levende, for øjnene tindrede på den og næbbet var åbent, og lod ham røre ved den; den var udstoppet. Clopinet havde ikke noget begreb om dette og bad om forklaring; hvorpå han med en livlighed og bestemthed, som hos en tilsyneladende så simpel dreng forbavsede apotekeren, bad, om han dog ikke ville lære ham at bevare og stoppe ud.

"Jo, vel vil jeg det," svarede apotekeren, "hvis du vil hjælpe mig med det, skal det ret glæde mig, det vil sige, hvis du er lige så fingernem, som du er rask til at fatte en beslutning."

Og han fortalte nu Clopinet, at både præsten på stedet og herren på det nærliggende slot var store elskere af *ornitologien*, således kaldte apotekeren nemlig kundskaben om fuglene og deres inddeling efter klasser, slægter og arter. Disse to personer søgte nu at samle alt, hvad de kunne få, den fornemme herre uden hensyn til, hvad det kostede, og præsten alt efter som hans penge ville slå til. Landet var meget rigt på søfugle og

vandfugle på grund af kystens overordentlige tilsanding og de sumpe, Dives-løbet afsatte. Alle jægerne gik her på fuglejagt for at bringe udbyttet op på slottet, hvor den fornemme herre havde en udstoppet samling. Han, apotekeren, måtte besørge udstopningen og forstod sig også godt på det, men han havde ingen til at hjælpe sig, og det tog for meget af hans tid. Hvis han nu kunne få en samvittighedsfuld og forstandig lærling, så ville han såmænd gerne betale ham, så snart han forstod sine ting.

"Tag mig, gode herre," sagde Clopinet, "jeg er sikker på, at jeg vil lære det hurtigt og godt; ja – De må ikke blive vred – jeg kan fortælle Dem, at jeg kender fuglene bedre end De. Der er nu den, som De kalder en søpåfugl, men som jeg ikke vidste navnet på. Jeg har set én hundrede gange i dens frihed, og jeg ved, hvorledes den er skabt, og hvorledes den holder sig. De har villet give den det udsende, den har, når den slås; men det er ikke rigtigt, og hvis De har noget, man kunne ælte med hænderne, så skal jeg sandelig vise dem, hvordan den fører sig."

Apotekeren var en begavet mand og kunne derfor straks sætte sig ind i andres tankegang. Han tog slet ikke Clopinets bemærkninger ilde op, og sagde til ham:

"Ja ja, prøv kun, det kan godt æltes, som du siger, man kan forandre fuglens bevægelse ved at trykke på de ståltråde, som træder i stedet for benene og kødet. Du kan gerne prøve, som jeg siger. Og ødelægger du den – nå ja, så er en søpåfugl da ikke så sjælden."

Clopinet betænkte sig et øjeblik, blev ganske bleg, skælvede lidt og søgte ret at forestille sig fuglen i tankerne; pludselig tog han fat på den, med nogen varsomhed, men med bestemthed og gav den en så naturlig stilling og en så stolt holdning uden at

bringe en eneste fjer i ulave, at apotekeren blev ganske forbavset.

"Ja, jeg må tilstå," sagde han, "at den bevægelse ser naturligere ud end min, men min var dog mere energisk."

"Hvad mener De, gode herre?" spurgte Clopinet.

"Jeg mener, at min så ondskabsfuldere ud. Det er nogle glubende krabater, disse fugle."

"Nej, der tager De fejl, gode herre," sagde Clopinet med den inderligste overbevisning. "Fuglene er ikke ondskabsfulde, hvis sulten ikke bringer dem til at slås. Disse slås nu aldrig for at gøre hinanden fortræd, og de gør næsten heller aldrig hinanden fortræd på anden vis; det er blot en leg, for at de kan vise deres raskhed, når nogen ser på dem. Hør nu blot: de stiller sig op, hannerne på den ene side og hunnerne og ungerne på den anden; og udsøger sig sandbanker, hvor de stiller sig op i rækker og hunnerne se på dem fra en anden banke. Så siger de gamle til de unge: 'Rask, børn, lad os nu se, hvor godt I kan slås.' Først kommer to unger frem, og dasker hinanden, indtil de falder hen af mathed, så kommer to andre; undertiden slås to par på en gang, men altid én mod én og aldrig en flok mod én anden, ikke heller om hunnerne og føde. Når legetiden er forbi, spadserer de sammen ret som gode venner."

"Det kan nok være," sagde apotekeren og lo, "da du har lagt så godt mærke til fuglene, kender du dem vist langt bedre end jeg, og jeg tilstår, at jeg synes langt bedre om påfuglen, således som du har vendt og opsat den. Du er mig nok en født iagttager, måske en født kunstner."

Clopinet forstod ham ikke, men hans hjerte bankede af fryd, da apotekeren sagde til ham: "Kom igen i morgen, så skal jeg

lære dig kunsten, som er meget let, og du har talent for det, hvilket er en gave af naturen, så skal jeg tage dig op med på slottet til den nådige herre som præparator. Du skal lære fuglenes naturhistorie, og du kan engang blive konservator ved hans eller en andens samling. Hvem ved, måske er du født til at blive en lærd mand?"

Ét fattede Clopinet, og det var, at nu skulle han få fugle at se, som han aldrig før havde set, og at han skulle få at vide de fugles navne og opholdssteder, hvis udseende, stemme, fjer og levemåde han allerede kendte. Han fløj mere end han løb hjem til sin fader, og fik gerne tilladelse til at gå "på arbejde med fuglene".

"Da det nu sådan er hans lyst og hr. apotekeren er en rigtig retskaffen mand, så mener jeg, mor Doucette, at I ikke kan have noget imod, at drengen er på arbejde ikke langt herfra og hvor vi af og til kan se ham."

Mor Doucette havde rigtignok helst beholdt drengen hjemme hos sig alle sine dage, men såsom manden havde tiltalt hende og beæret hende med et smil, kunne hun ikke andet end give sit bifald, idet hun smilede over hele sit store ansigt.

Desuden kom hun altid til at ryste, når hun blot kom til at tænke på, at Clopinet kunne vende tilbage til det Skotland, som hun troede lå ved verdens ende, og hvor Clopinet aldrig havde været.

Efter en måneds forløb forstod Clopinet til fuldkommenhed at tilberede den arsenikblanding, hvormed man bevarer fuglene mod forrådnelse og møl. Han flåede nydeligt og kunne vende fugleskindet, som man krænger en handske, uden at tilsmudse eller krølle en eneste fjer. Han forstod at bevare de små knogler,

for at kunne befæste ståltråden og han kendte dem, han skulle skære over, og måden, han skulle gengive skelettet på ved tykke eller tynde metaltråde. Han forstod at vælge de glasøjne, der nøjagtigt passede for hver enkelt fugl, og kunne stoppe disse med værk, således at de beholdt deres rette form, og sy dem sammen under bugen med sådan behændighed, at man ikke kunne opdage syningen, stille dem på fødderne, åbne og lukke vingerne, som han ville, og hvad det angår at give dem ynde eller ejendommelighed i deres naturlige stilling, var han mester i det straks fra den første dag.

Apotekeren, som allerhelst ville sælge sine præparater og befri sit laboratorium for udstopningsarbejderne, tænkte straks på jo før jo hellere at indføre Clopinet hos baron de Platecôte, den fornemme herre, der var så lidenskabeligt hengiven til ornitologien, og som drengen arbejdede for, uden at hans talenter var blevet omtalt for præsten; for uagtet denne samlede i forening med baronen, var han dog lidt skinsyg på ham og kunne gerne have benyttet Clopinet for egen regning.

Apotekeren var, som sagt, både en retsindig og en begavet mand, og han interesserede sig for Clopinet med det behagelige væsen og mere end almindeligt gode hoved, han tog ham derfor med op på baronens slot og forestillede ham som en dygtig, forstandig og flittig knøs.

"Det tvivler jeg slet ikke på," svarede baronen høfligt, "men det er jo kun et barn. Han er net nok og manerlig, men det er en lille bonde, der ingenting forstår."

"Hr. baronen, som forstår det," svarede apotekeren med et buk, "kan nok vise ham, hvordan det skal være. Hr. baronen har ingen børn og kunne nok tage Dem lidt af ham; han vil sikkert

blive Dem en god og tro tjener. Jeg beder hr. baronen ret indstændigt straks at lægge beslag på ham, for hr. pastoren lader ham aldrig slippe, så såre han får de præparater at se, han kan lave."

Derpå åbnede apotekeren den kasse, han havde bragt med sig, og stillede tre forskellige eksemplarer op på bordet, som Clopinet havde forstået så godt at give hvert sit ejendommelige naturlige udseende, at der undslap baronen, som var en kender, et udråb af forbavselse og beundring.

"Ja, jeg ser nok," sagde han, "at det ikke er hr. apotekeren, der har gjort dette fortræffelige arbejde. Kan De på ære og samvittighed forsikre mig, at det er denne drengs arbejde?"

"Ja, det forsikrer jeg Dem, hr. baron."

"Hans ganske alene?"

"Ganske alene."

"Nå ja, jeg tager ham; lad mig beholde ham; han skal ikke komme til at fortryde at være kommet i min tjeneste."

8

Endnu samme dag blev Clopinet indlogeret på Platecôtes slot i et lille kammer højt oppe under taget. Det første, han gjorde, inden han så sig om i kammeret, som var nydeligt, var at stikke hovedet ud af vinduet og betragte egnen. Den var en af de smukkeste, som man kunne tænke sig, for slottet lå på en høj bakke, hvorfra man på den ene side havde udsigt til Auge-dalen til Dives og Orne-flodens løb, med deres skove og bølgende enge, på den anden side til havet og kysten langt borte. Clopinet genkendte øjeblikkelig den store skrænts takkede toppe; han så dem endnu tydeligere i en stor kikkert, der var opstillet på slottets altan, som var endnu højere til vejrs end hans kammer. Hvor frydede han sig ikke ved at få øje på de "Sorte Køer", der hævede sig over vandet, og ind ad landet til ved at opdage sine forældres hus, hvis stråtag viste sig gennem æbletræernes gulnede blade. Han var ellevild af glæde over således at bo oppe i luften og at kunne låne sit gode syn til denne kikkerts vidunderlige kraft, så at synet blev lige så skarpt som fuglenes. Han så og genkendte hver bugt, hver flække og landsby langs kysten, han fandt Trouville og opdagede den pynt, Honfleur skjuler sig bag.

En ny glæde nød han, da han dagen derefter blev indført i det kammer, som skulle være hans laboratorium, og hvori man allerede havde samlet alle de flasker, materialer og redskaber, som apotekeren havde anskaffet og sendt til hans afbenyttelse; fra dette værelse gik man lige ind i baronens museum, og Clopinet fik her at se i store glasskabe en mængde både inden-

og udenlandske mere eller mindre kostbare fugle, men alle af særdeles interesse for den, der ønskede at lære at kende deres navne og klasseinddeling.

Da baronen kom ind til ham, for at sige, hvad det var han forlangte, han skulle gøre for ham, sagte Clopinet til ham med den tillidsfuldhed, som hjertets enfold giver:

"Nådige herre, Deres fuglesamling er ikke rigtigt ordnet. Der står nu den lille, som man har stillet sammen med andre små, fordi den er lille; men det går slet ikke an. Den må stå ved siden af de store dér, fordi den hører til deres familie, det svarer jeg for, den har samme næb, samme tæer og nærer sig af samme føde som de, det ved jeg, jeg kender den igen, eller hvis det ikke er den samme, er det én, der ligner den og som må være enten dens søstersøn eller brodersøn."

Baronen lod Clopinet snakke væk, som ellers aldeles ikke var snakkesalig, men, når det angik fuglene, altid havde en del at sige; han beundrede hans gode ræsonnement og den sikkerhed, han kom med sine bemærkninger med, og dertil hans mærkværdige hukommelse, idet han på en eneste formiddag havde lært alle de navne, baronen havde sagt ham, og gennemgik dem uden en eneste fejl, men pludselig så Clopinet, at baronen begyndte at gabe og tage den ene pris tobak efter den anden, da det kedede ham at gå og være læremester for én, der var så uvidende, og sagde til ham: "Kære nådige herre! Jeg er kommet alt for tidligt i Deres tjeneste, De kan ikke have nogen fornøjelse af at undervise mig. Jeg må først kunne undervise mig selv og derfor må jeg først kunne læse. Tillad mig at gå til hr. pastoren, det er hans bestilling at have tålmodighed, og når jeg så kan det, så vil jeg igen komme til Dem!"

"Nej vist ikke, nej vist ikke!" afbrød baronen ham, "du må ikke gå til præsten. Min kammertjener kan læse, og han skal lære dig det."

Kammertjeneren læste flydende, skrev en smuk hånd og kunne skrive et temmelig ordentligt brev efter baronens udkast; baronen var både vellært og et godt hoved, men var af alt for god familie til at kende synderlig til retskrivningen; det var nu dengang ikke mode blandt personerne i den store verden, Hr. de la Fleur, det var kammertjenerens navn, var altså skolemester for den lille bondedreng, sikkert med sure miner og meget ringe tålmodighed. Der hører tålmodighed til de fleste børn, men for dem der som Clopinet havde arbejdsiver og er bange for at gå glip af lejligheden, for dem er en dvask eller gnaven lærer dog til nogen gavn. Clopinet anstrengte sig af alle kræfter for ikke at trætte hr. de la Fleurs smule velvilje, og efter et års forløb læste, skrev og regnede han lige så godt som denne.

Men det var ham ikke nok. Fuglenes systematiske navne er latinske og mange af de værker, der handler om naturvidenskaberne, er skrevet på latin. Clopinet, som havde søndagen fri, gik da hen og stoppede fugle ud for præsten, mod at denne skulle lære ham latin, mens han arbejdede med hans fugle. Efter nok et års forløb havde han lært alt det gangbare latin, han behøvede i sin stilling hos baronen.

Mens han således blev undervist, udstoppede han alle de fugle, som baronens leverandører og korrespondenter bragte eller sendte ham såvel fra indlandet som fra udlandet; han istandsatte eller forandrede dem i samlingen som var ødelagt eller slet behandlet, han fik også efterhånden en bedre orden

indført efter forhandling, og det undertiden meget ivrig forhandling, med sin herre, der stod i den formening, at han forstod den ting meget bedre og ikke let ville tilstå, at han havde taget fejl; men Clopinet med sin karakters vedholdende bestemthed og rigtigheden af sin naturlige sans, fik ham dog altid til at gå over til sin mening. Baronen, der ikke var påståelig indtil det latterlige, trak i så tilfælde på skulderen og sagde, som om han var træt eller ville vise sig føjelig:

"Ja, så gør da som du vil. Jeg vil såmænd hverken gøre dig imod eller ærgre mig selv over så lidt."

Men det var imidlertid ikke altid bagateller. Præsten, som, om han end ikke ejede så stor en samling, dog var kundskabsrigere og mere videnskabeligt dannet end baronen, satte stor pris på Clopinet og erklærede, at hvis hr. de Buffon lærte ham at kende, ville han nok komme højt til vejrs.

Clopinet følte sig ikke bedre af den grund. Han nærede til fulde den agtelse, man skyldte Buffon, hvis prægtige værk han læste med henrykkelse, men således var nu hans åndsbeskaffenhed, at intet uden naturgenstandene havde nogen tillokkelse for ham. Han brød sig hverken om rigdom eller hæder; han drømte stadig kun om rejser, opdagelser og iagttagelser, som han selv og ganske alene havde foretaget.

Også tænkte han stadig på sin eneboerhule på den store skrænt, og jo mere han blev bekendt med slottets vellevned, des mere savnede han sin klippeseng, sine vildtvoksende blomster, de frie fugles sang, og det venskab, de havde følt for ham. Mindet om denne besynderligt inderlige fortrolighed og hengivenhed gjorde ham ofte ganske beklemt om hjertet.

"Hvor mon alle disse stakkels små kammerater i min ensomhed nu er?" spurgte han ved sig selv. "Hvor mon mine sumpfugle nu er, der så udmærket efterlignede gedernes brægen og hundenes gøen? Hvor mon den store ensomme rørdrum nu er, der brølede som en tyr? Hvor er de smukke skælmske viber, der skreg mig ind i ørene med skrædderens stemme – ni ti, ni ti? Og snepperne, der i de mørke nætter kaldte på mig med de fine barnestemmer, så jeg fik tryllevinger, modets vinger?"

Clopinet troede altså ikke længere på nattens ånder. Det gjorde ham dog ikke mere tilfreds; han længtes tilbage til den tid, da han mente at kunne skelne disse den mørke himmels og stormvindens små venners ord. Hvor han nu opholdt sig, blev han ikke løftet af noget vidunderligt.

På den tid skulle alle og enhver være filosoffer, også præsten, og frem for alle hr. de la Fleur, som snakkede en hel del om hr. de Voltaire uden nogen sinde at have læst ham og lo hånligt over "rå overtro".

Da Clopinet i baronens tjeneste havde nået en alder af 15-16 år, fandt han sig i besiddelse af al den kundskab om ornitologien, han kunne få på slottet og i omegnen, og en uovervindelig længsel betog ham efter at søge opklaret hos naturen alle dens hemmeligheder, som man ikke altid finder i bøgerne. Han følte sig syg, og alle lagde mærke til hans blege udseende. Nu tænkte han for alvor på at få sin frihed igen, og selv om han var meget tilfreds med sin herre og var ham inderligt hengiven, så erklærede han baronen, at han havde besluttet at gøre en rejse, men lovede at han skulle bringe ham hjem alt det, han kunne samle af interesse for hans museum.

Baronen bebrejdede ham, at han ville forlade hans tjeneste, og mindede ham om den undervisning, han mente at have givet ham, og om hans mangel på erkendtlighed for al hans godhed. For at få ham til at blive, tilbød han ham samme løn som la Fleur, og at han ikke længere skulle spise med tjenerskabet. Clopinet var vel tilfreds med den løn, han fik, og fandt ingen ydmygelse ved at spise i folkestuen; han takkede for det gode tilbud, men bad sig undskyldt. –

"Måske synes du ikke om at bære liberi? Du kan lade dig sy en fort dragt som apotekerens."

Clopinet undskyldte sig fremdeles, han var allerede alt for kostbart klædt. Nu blev baronen vred for alvor, skældte ham ud for utaknemmelig, halvgal, truede med at slå hånden af ham og forsikrede, at han ville slette det lille årlige beløb, han havde udsat for ham i sit testamente. Forgæves, Clopinet kyssede hans hænder og sagde, at han havde følt sig som en fange i det sidste år, at han havde samme natur som fuglene og trængte til plads til at røre sig og til frihed, skulle end armod og elendighed blive hans lod.

Da baronen så, at han intet udrettede, gav han efter, gav ham med venlighed hans afsked og betalte ham hans løn, og lagde dertil en smuk foræring. Clopinet ville ikke tage imod gaven i penge, men bad baronen om at give sig en lommekikkert og nogle enkelte instrumenter. Dette gjorde baronen og nødte ham desuden til også at beholde pengene.

Al den godhed kunne Clopinet ikke bære, han måtte jo virkelig være det utaknemmeligste menneske; han kastede sig ned for baronens fødder og opgav alle sine drømme, sine forhåbninger; han bad blot om otte dages orlov og forsikrede

højtideligt, at han skulle komme tilbage og stræbe af al magt efter at vænne sig til livet på slottet, som hans beskytter havde indrettet så hyggeligt for ham. Baronen blev nu så rørt, at han tog ham i sine arme og forsynede ham med alt, hvad han behøvede til en lille udflugt på otte dage.

En smuk forårsmorgen begav Clopinet sig nu, efter en dags ophold hos sine forældre, ganske alene op til den store skrænt. Så vedholdende havde han været ved det arbejde, baronen gav ham, og så ivrig i undervisningen hos præsten, at han ikke havde forsømt en eneste time med vandringer for sin fornøjelse. Han havde således ikke set til "de sorte køer", og længtes nu efter på stedet at iagttage de ødelæggelser, havet måtte have anrettet under hans fraværelse. Hos baronen og hos apotekeren havde man nok talt om betydelige nedskridninger, men da Clopinet oppe fra altanen havde set, at de takkede toppe på skrænten endnu var til, troede han ikke alt, hvad der var blevet fortalt.

Iført en grov bondekittel, med tyksålede sko på fødderne og stærke lærredsgamacher, med en ulden hue på hovedet, som nok kunne sidde fast under pludselige vindstød, med et ordentligt rejsetornyster på ryggen, som indeholdt hans instrumenter, et par kataloger, hans kikkert og nogle levnedsmidler, befandt han sig snart på klitterne, men kunne ikke følge langs ad strandbredden på grund af mergelnedstyrtningerne på flere steder. Efterhånden som han skred frem og holdt sig midtvejs, så han da, hvilke store forandringer der var foregået med disse gennemfurede masser. Clopinet kunne ikke længere finde sig til rette. De gamle stier, som han havde trådt, og som kun han kendte, var aldeles

forsvundet. Han måtte begynde forfra, for at skaffe sig et udgangspunkt og anstille nye undersøgelser, for at undgå revnerne og afgrundene. Endelig nåede han hen til den store skrænt, som endnu stadig hævede sig i vejret, men de nøgne, stejlt afskårne vægge gjorde det umuligt for ham at nå op til sin eremitbolig.

9

Han måtte opgive det, men forestillingen om, hvilken glæde det ville være for ham at finde sit gamle opholdssted, havde gjort ham så opsat på det, at det efter mange forgæves forsøg dog endelig lykkedes ham at finde en ganske vist vanskelig, men dog ikke alt for farlig sti. Han vovede sig op på den og nåede endelig det klippeagtige parti, hvor han havde den inderlige tilfredsstillelse at finde sin have, sin gang, sit kighul og sin hule næsten urørte. Han gav sig straks i færd med at indrette sig; i en fart blev hans leje redt med tørt friskt strå, og efter en større rengøring bar han flere favnefulde tørre siv sammen og tændte en ild for at udlufte hulen, og brændte enebær for at give vellugt. Derefter nød han sit tarvelige måltid og strakte sig ud på græsset i sin lille have, hvor de samme blomster, han havde holdt så meget af, blomstrede skønnere end nogensinde. Han fik sig en ordentlig søvn, for han havde været meget tidligt oppe, og arbejdet med at komme igennem de forstyrrede klitter havde trættet ham betydeligt.

Da han havde hvilet sig, ville han prøve på at klatre op ad den stejle store skrænt for at se, om den endnu var beboet af de samme fugle. Efter mange anstrengelser og tusinde farer lykkedes det ham at nå derop, men han fandt ikke spor af reder og ikke en eneste fjer. Hejrerne havde forladt stedet, et tegn på, at det truede med at styrte sammen, og at de var blevet advaret ved deres instinkt. Hvor mon de var flygtet hen? Clopinet agtede ikke at begynde igen på sin lille handel med fjerbuske, han havde penge nok, men han havde dog så gerne villet se sine

gamle venner igen, se, om de kendte ham igen efter denne lange fraværelse, hvilket dog ikke var synderlig sandsynligt.

Ved at se sig omkring bemærkede han, at den store skrænt havde slået en dyb revne ned ad skråningen og forsigtigt steg han derned. Det var som en ny gade, der havde udhulet sig i hans øde stad, den førte til de lavere liggende klippeblokke, hvor han blev forbavset ved at befinde sig lige ved sin eremitbolig og se hvorledes klipperne var blevet ganske hvide af fugleguanoen. Han opdagede også snart en mængde reder, hvor de af solen opvarmede æg ventede på at blive ruget om natten, og rundt omkring dem desuden en masse fjer, der røbede hannernes vej. Hejrerne var altså flyttet og valget i nærheden af grotten tydede med sikkerhed på, at denne endnu var fast omsluttet af skrænten. Glad ved sin opdagelse, kom Clopinet med lethed tilbage til sit hjem ved blot at arbejde sig over et lille stykke af jordsmonnet og glædede sig ret af hjertet over at have sine gamle venner så at sige lige ved hånden.

Clopinet måtte have en afgjort tilbøjelighed til ensomhed, for denne dag tilbragt i vildnisset gjorde samme virkning på ham som en belønning for en langvarig landflygtighed, han havde udholdt med stor styrke.

Han fornyede sit kendskab til klitterne i deres hele udstrækning og gjorde sig til fulde bekendt med de forandringer, der var sket. Med fryd genså han sine kære "sorte køer", stadig dækkede med muslingeskaller; han badede sig med velbehag i havet og opfriskede sine gamle iagttagelser om fuglene, der levede her på strandbredden eller opholdt sig her under forbifarten. For deres vedkommende var der intet nyt for ham at lære, undtagen at det ikke var samme eksemplarer, eller

at de ikke havde nogen hukommelse, for de lod slet ikke til at kende ham igen og ville ikke komme efter det brød, som han rakte dem. Det var imidlertid dog en lækkerbisken for dem, og fjernede han sig blot ganske lidt, kastede de sig over krummerne, som han havde strøet omkring og stredes om dem med stærke skrig. Han opgav dog ikke håbet om, igen at få dem tamme i den korte tid, han ville blive på skrænten, for det var hans agt at blive der hele sin orlovstid, uden at han dog rigtig vidste, hvorfor han fandt han så stor glæde ved det.

Det er vist, at man, når man er ung, følger sin tilbøjelighed, uden at tænke videre over det. Clopinet var imidlertid ikke længere den samme dreng, der i et helt halvår havde ført det vilde liv; han var forholdsvis vel oplært og kendte til fulde de genstande, han tidligere havde glædet sig ved. Han havde elsket havet, klipperne, fuglene, blomsterne og skyerne, inden han vidste, hvad deres skønhed bestod i. Hans glæde var altså nu dobbelt så stor, og han kunne have rost sig af at have elsket naturen, inden han havde opfattet den, men han var beskeden og ydmyg, som enhver, der lever i betragtning og beundring. Det var naturen han takkede, fordi den havde åbenbaret sig for ham uden noget menneskes bistand.

Som om den mægtige frie natur ret havde villet gøre stads af ham ved at byde ham et skuespil, som det, den havde frydet ham med for få år siden, den første aften han havde indrettet sig på den store skrænt, viste sig der nu ved solens nedgang en stor masse sorte skyer med ildrøde kanter, og hele havet lyste i mørket. Da han havde lagt sig inde i sin hule, begyndte det at blæse op, og blæsten blev temmelig nærgående. Regnen styrtede ned i strømme omkring eremitboligen; men månen,

elskværdig, ja lidt behagesyg, strøede dog endnu grønne diamanter over de grønne blade, der bekransede indgangen. Under al denne larm sov Clopinet, og det var ham ordentlig en fornøjelse af og til at blive vækket ved tordenens brag. Et lynnedslag var imidlertid så voldsomt, at alting rystede, og han stod pludselig overende uden for sin seng. Tusinde klageskrig opfyldte luften over ham og et øjeblik efter følte han sig pludselig dasket af en mængde store vinger, der uden støj bevægede sig omkring ham i hans hule. Det var hans naboers opholdssted, der var blevet ramt af lynilden. De forfærdede hunner havde forladt deres knuste æg og var, jaget af vinden, slået ned i Clopinets have og søgte af forfærdelse og fortvivlelse lige ind i hans bolig. Hvor beklagede han dem ikke og vogtede sig vel for at skræmme dem bort; han lagde sig igen og sov midt imellem disse stakkels fugle, hvoraf nogle lå halvdøde henslængt på hans leje.

Så snart det dagedes, fløj alle de bort, som kunne, men mange var kommet til skade, nogle havde mistet det ene øje, andre var døde eller lå på det sidste. Clopinet plejede sine stakkels gæster efter bedste evne og gik så hen for at tage ødelæggelsen i øjesyn. Han blev vidne til hunnernes skrig og jammerklage, der forgæves søgte efter deres æg, og han prøvede nu på at sætte nogle af rederne i stand, men det elektriske fluidum havde smeltet alt, hvad der ikke var knust, og da flokken så, at der intet håb var mere, kaldte de hinanden sammen ved nødskrig, samlede sig på en klippe og lod til at holde råd, tog derpå med klagende farvel flugten ud over havet og forsvandt i tågen, uden at man kunne øjne, hvor de blev af.

Da Clopinet ikke så dem komme tilbage den næste dag og ejheller de følgende dage, antog han, at de havde taget afsked fra denne ugæstfrie kyst for hele året, måske for stedse. Han vendte sig nu til sine syge, og på ganske kort tid blev de tamme, åd af hans hånd, lod sig røre ved, klø og varme, begyndte så at flokkes omkring ham og indrettede sig, nogle i hulen for at sove og andre i haven for at opfriske sig i solen. De syntes aldeles at have forglemt deres yngels undergang og forsøgte ikke engang på at se efter, hvorledes det var gået dem, svarede med sørgmodige, hæse toner på deres lydelige kalden, der drog bort, og fandt sig i at blive hjemme som i en ny levemåde, de havde at finde sig i.

Her havde Clopinet lejlighed til at studere en ting, der stedse havde haft den største interesse for ham, nemlig hvilken grad af forstandighed der udvikler sig hos dyrene, når instinktet ikke længere er tilstrækkeligt til at opretholde livet. Han tilbragte dagen med snart at iagttage de mere eller mindre lemlæstede rekonvalescenter, der gav sig hen til ham, snart med at optage de befjedrede gæster af andre slags, som han fandt liggende hist og her, hvor han gennemstrejfede klitterne. Uvejret havde ført en del derhen, som han aldrig før havde set nær ved, såsom skuffelnæb, søravne m. fl. Om aftenen var hans hule aldeles opfyldt af dem, han måtte give dem alt sit brød og lægge sig til sengs uden aftensmad.

Tidligt den næste morgen løb han til Auberville (den bondeby, hvor han en gang tidligere havde provianteret sig), for at spise morgenmad og medtog derfra, hvad han trængte til for at forsyne sit hospital. Op ad dagen døde nogle, men nogle kom sig også. Han gik atter ud omkring for at optage de

tilskadekomne og bemærkede, hvorledes de frie og raske fugle passede ham op for at pikke de krummer op, som han strøede efter sig. Et par dage var tilstrækkelige til at gøre dem bekendt med ham. Mellem dem, som hurtigst vænnede sig til ham, troede han at kunne genkende dem, som allerede en gang før var blevet tæmmet af ham.

Men stadig lagde han mærke til en stor forskel mellem de fugles karakter, som, selv om de vænnede sig til at nærme sig ham, bevarede deres uafhængighed, og deres, hvis sår eller svækkelse, foranlediget ved lynilden, var blevet afhængige af ham. Disse blev nemlig fortrolige med ham indtil næsvished. Den omstændighed, at de ikke kunne flyve eller gå hurtigt, udviklede hos dem en vis egenkærlighed og umættelig grådighed, mens de andre forblev virksomme og stolte. Dem foretrak Clopinet ubetinget, og var han end mere omhyggelig for dem, der trængte mere til ham, måtte han dog uvilkårligt føle en smule ringeagt for dem, fordi de havde så let ved at fornægte sig selv.

Medlidenhed bandt ham imidlertid til dem, og han nærede det håb, at han skulle bringe dem alle så vidt, at de igen kunne leve deres vilde liv. Han var alt for øvet i at sammensætte skelettet af dem, til ikke til fuldkommenhed at være blevet bekendt med deres anatomi, og det lykkedes ham også med en vidunderlig behændighed at bringe deres fødder i led og læge deres brudte vinger; mange, som på denne måde var helbredte og som efter få dages forløb var i stand til selv at skaffe sig deres livsophold, blev så slet modtaget af de frit levende, at de ganske betuttede kom tilbage og søgte beskyttelse ved Clopinets fødder, så han temmelig alvorlig måtte jage angriberne bort og

skænde dygtigt på dem, når de ville plukke dem og sønderrive dem. Under disse besynderlige kampe, som han måtte tage del i, kan I nok forestille jer, med hvilken interesse han iagttog disse befjedrede væseners hele færd.

Efter ugens forløb måtte Clopinet tænke på at forlade sin stejle skrænt og vende hjem til sin herre. Det var i det hele taget på tide at tænke på at flytte, for skrænten havde taget betydelig skade i det sidste uvejr. Ved siden af den af lynilden ramte hejrekoloni havde en ny revne vist sig, og den mergel, som regnen havde vasket ud, var begyndt at styrte ned i Clopinets have.

Det var ret en sorg for ham, for denne lille fordybning var opfyldt med god muldjord, hvor han tidligere havde moret sig med at dyrke de smukkeste planter fra det nærliggende terræn: gyvel, dejlige slangehoveder, yndigt engelskgræs af en ren lilla farve og ædel holdning og disse skønne strandkonvolvolus, som spredte deres yndefulde guirlander helt ned til det af floden gennemtrukne sand. Under Clopinets fraværelse var alt dette trivedes og havde bredt sig hen til hulens indgang, og alt skulle nu forsvinde under den tunge tætte mergels ubarmhjertige indtrængen, der selv var ufrugtbar og derfor ødelæggende, når den ikke bliver blandet og rigtig æltet sammen med anden slags jord, og således ville den da inden kort tid, måske meget hurtigt, under regnskyl og tordenvejr dække og fylde hele haven med samt hulen. Clopinet var alt for agtpågivende og alt for vant til at vogte på nedstyrtningen af denne mergel til at frygte for pludselig at blive overrumplet. Han så imidlertid, som man siger, kun med det ene øje, og talte dagene, idet han sagde ved sig selv: "Atter en smuk dag, som tørrer dette dynd, men regner

det i morgen, må jeg vist skynde mig at flytte for ikke at blive vidne til min lille verdens undergang."

I denne spænding og for at frelse sine fugle fra ødelæggelsen, besluttede han at bringe dem ned til præsten i Dives, som han vidste helst ville bevare dyrene levende, mens baron de Platecôte holdt nok så meget af døde og udstoppede fugle. Præsten var mere naturforsker, og baronen mere samler. Da Clopinet var overbevist om, at præsten ville vise omhu for hans fjerkræ, gav han sig i færd med at afhugge grene rundt omkring og begyndte at forfærdige en kurv, der var stor nok til at føre dem alle til hobe med sig, uden at trykke dem fordærvede; men da han indså, at den ville blive alt for tung for ham alene, for der var meget store fugle imellem, gik han ned og fik lejet et æsel, som han drev op lige til indgangen af sin have, og var således klar til at begive sig på vej med kurven den næste dag.

10

Det var en meget slem nat og mergelen gjorde store fremskridt, Clopinet måtte stå op før dag; han samlede alle sine smådyr, gav dem at æde, lagde dem med varsomhed i kurven, der var stoppet med græs, læssede den på æslets paksadel, gav også det at æde og fik det ned ad skrænten lige ned til strandbredden. Han havde valgt tiden således, at han kunne være der når ebben begyndte og ville tillade ham at følge strandbredden, så langt at han kunne nå op til Dives, men da æslet mærkede havet så tæt ved, for det var endnu alt for mørkt til at det kunne se det, blev det betaget af en sådan angst, at det pludselig blev stående og rystede over hele kroppen, med ørene lagt helt tilbage, og ville hverken gå frem eller tilbage. Clopinet var meget tålmodig og i stedet for at prygle på det, gav han det gode ord og klappede det, for at give det tid til at vænne sig til larmen af bølgerne.

I det samme forekom det ham som noget ganske besynderligt kom til syne på den store sorte ko, der stadig havde toppen over vandet. Det var endnu ikke så lyst, at han kunne skelne, hvad det var. Det var noget med en lille krop og lange ben, der bevægede sig frem og tilbage. Clopinet troede, at det var en kæmpe-polyp og nysgerrigheden efter at få et så sjældent dyr at se fik ham til at forlade æslet og gå derhen. Det rørte hele tiden snart det ene, snart det andet ben, men kroppen lod til at være bundet fast til klippeblokken. Clopinet var hele tiden bange for, at dette ubegribelige dyr skulle komme løs, inden han kunne iagttage det og se, hvad det var.

I en fart klædte han sig af, kastede sine klæder på æslet, som ikke rørte sig af stedet, og kastede sig i havet, men der gik en stærk dønning, så at han ikke kunne komme ud efter og måtte holde sig på de spredte overskyllede klipper, som han godt vidste, hvor lå. Endelig kunne han nå så vidt, at han kunne se, at denne polyp var et menneske, som havde klamret sig fast til "Store Ko" og gav utvetydige tegn på at være i nød; men hvad var det for et besynderligt menneske? Han var så forfærdeligt skabt, at Clopinet til trods for sin bevægelse kom til at tænke på den vanskabte skrædder, der havde været hans rædsel i barndomsårene. Der var ingen andre end ham, der kunne være så fæl som det uformelige væsen med det store hoved og de lange magre arme og ben, som man kunne se igennem de våde, tæt sluttende klæder, Clopinet svømmede hen til ham og syntes at høre en stemme, der råbte om hjælp. Clopinet nåede hen til den blok, det hævede sig over vandet nærmest foran "Store Ko". Han var endnu kun ganske lidt fra den forulykkede, og han så nu ganske tydeligt, eftersom det blev stadig lysere og lysere, at det rigtignok var den elendige pukkelryggede, som han vel mindedes med væmmelse og modbydelighed, selv om han nu ikke havde set ham i tre år. Han råbte til ham: "Rør jer ikke, vent lidt! Jeg kommer!"

Forgæves! Om nu Tire-à-Gauche ikke hørte ham eller floden, som kom tilbage, drog ham med sig, strakte han med en sidste anstrengelse sine lange arme ud imod Clopinet og slap; i samme øjeblik blev han revet bort af en bølge, der krusede sig omkring blokken, og forsvandt. Clopinet, der stod oprejst på den blok, han var nået hen til for at trække vejret, følte sig et øjeblik ganske betaget, stiv af dødsangst. I sådanne øjeblikke er

tanken hurtig; han forudså, at den fortabte skrædder ville klamre sig til ham, hvis han kom ham til hjælp, ville gribe om ham som en rigtig mangearmet polyp, trække ham til bunds og hindre ham i at svømme. At dø således ganske pludselig, på en rædsom måde, så ung som han var og så gerne som han ville leve og kende dette liv, for til ingen nytte at ville redde et så lumsk, ondskabsfuldt væsen, og så grimt som denne skrædder, var jo galskab. Clopinet tøvede et øjeblik, – et ganske lille øjeblik, for i hans øren lød en melodisk klang, som han øjeblikkelig genkendte; det var hans små venners, havets bevingede ånders fulde og dog blide sang, og disse venlige stemmer sagde til ham: "Dine vinger, fold dine vinger ud! Her er vi!"

Clopinet mærkede, hvorledes modets vinger foldede sig helt ud, helt ud som havørnens, og han styrtede sig ud i de frådende bølger. Han vidste ikke og fik aldrig at vide, hvorledes det var gået til, at han havde grebet fat i skrædderen midt i det skummende hav, der blændede ham, at han havde kæmpet med denne, med en overnaturlig kraft havde besejret den uhyre bølge, der trak ham med sig ud efter, og derpå var nået tilbage til "Store Ko", hvor han klatrede op med sin bevidstløse byrde. Han vendte nu skrædderen om på maven og holdt ham således med hovedet ned ad for at få det vand op, denne havde svælget; han gned ham af alle kræfter, indtil han så, at han begyndte at trække vejret igen. Efter fem minutters forløb var Tire-à-Gauche for så vidt kommet sig, at han kunne udstøde nogle fæle skrål som følge af den kvalme, han endnu måtte døje. Han ville ud i vandet igen for at komme til land, og skabte sig, som om han var gal. Det lykkedes imidlertid Clopinet at holde ham

nede ved nogle slag med den flade hånd, hvorved han da også kom aldeles til sig selv.

"Giv jer bare til tåls," sagde Clopinet, da han kunne få ham til at høre fornuft; "denne klippeblok vil ret snart ligge ganske tør, og så kan vi gå lige ind til kysten på vores ben. Jeg har til alt held fået jer varmet lidt op; men bliver I nu igen kold, så dør I."

Tire-à-Gauche adlød og efter et kvarters forløb befandt han sig på strandbredden og fik sig tørret til gavns, mens han spiste Clopinets brød ved en rask ild af tørt kvas, som den brave dreng havde antændt på et fremspring af klipperne, hvor floden ikke var nået op.

Nu kunne da skrædderen fortælle Clopinet, hvorledes han trods sin rædsel for havet havde ladet sig overrumple og rive bort.

"Jeg må betro dig en ting. Det gik dårligt med håndteringen, og fra den dag, jeg havde set dig prydet med de tre smukke hejrefjer, tænkte jeg kun på, hvorledes jeg skulle opspore disse kostelige fugles skjulested. Jeg så nok mange flyve hen over og omkring denne fordømte stejle skrænt, men jeg vovede mig ikke derop, om jeg end går og klatrer ganske udmærket. Vorherre har ikke skænket mig mod, og jeg turde derfor ikke vove mig til det ganske ene og ikke forskrive mig til Djævelen som du."

"Hør nu, skrædder," sagde Clopinet til ham og rakte ham læderflasken, "tag en slurk, for I trænger nok til at klare jeres tanker. Et tossehoved er I, når I tror på Djævelen, og når I vover at sige, at jeg har forskrevet mig til ham, så siger jeg, uden at ville fornærme jer, at I lyver som en hund."

Skrædderen, som ellers var en trættekær slagsbroder, så ned for sig og gjorde undskyldninger. Han havde fundet sin overmand.

"Min kære monsieur Clopinet," sagde han, "jeg skylder Dem, at jeg endnu er denne verdens pryd, jeg er Dem taknemmelig for det, og fruentimmerne vil velsigne Dem."

"Siden I er vittig og gør jer lystig på jeres egen bekostning, så tilgiver jeg jer," svarede Clopinet.

Men skrædderen spøgte aldeles ikke. Han syntes særdeles godt om sin egen person og forsikrede ganske alvorligt, at de smukke piger fandt ham meget elskværdig og stredes om ham; men det blev Clopinet så betaget af latter over, at han faldt om på ryggen og holdt sig i siden, mens han sparkede med benene. Skrædderen ville sikkert have taget det yderst ilde op, om han havde turdet, men han turde ikke, og blev ved i samme tonart.

"Det er mine eventyr, der har gjort mig ulykkelig," sagde han; "nu kan De gerne le ad det, men sandt er det, at jeg har forladt egnen af lydighed mod en enke, der ville gifte sig med mig. Hun havde bildt mig ind, at hun var rig, og jeg var lige ved at samtykke, selv om hun ikke just var så ung, da jeg kom efter at hun ikke ejede en skilling, ikke engang så meget, at hun kunne betale en bagatel for mig på værtshuset. Så forlod jeg hende og kom her tilbage, med døden i sjælen, med en tom pung og en tom mave og nødt til at bede bageren i Villars om et stykke brød, da i går aftes den tanke faldt mig ind at søge efter hejrefjer, som aldrig har været ude af mit sind siden denne bager fortalte mig, at De havde solgt den slags fjer til den nådige monsieur de Platecôte, og at han havde taget Dem i sin tjeneste og gjort Dem til sin arving. Det siger man i det mindste

i egnen. Jeg havde sat mig i hovedet at, om det end skulle koste mit liv, så skulle jeg nok træffe hejrerne, som flyver her omkring og som man måtte fange inden dag, når de forlader strandbredden. Jeg tog fra Villars ved midnat, og troede, at jeg skulle nå "de sorte køer" inden flodtiden, men enten må bagerens urværk gå for sagte eller han har fået mig til at drikke en smule over tørsten, for det er en dannet person, som nok kan lide vellærte folk og hellere end gerne lader mig smage sin æblemost, når han om aftenen passiarer med mig. Kort at fortælle, enten nu mosten eller urværket eller Djævelen har skylden, overrumplet blev jeg af floden, inden det blev dag og revet ned fra denne blok, så jeg ville være kreperet, hvis De ikke var kommet."

"Nå ja," svarede Clopinet, "med en smule koldblodighed og fornuft kunne I være forblevet der uden fare indtil ebben kom. Nu er I kommet til kræfter igen, her er to daler og så farvel; nu er jeg træt af Dem."

Skrædderen tabte sig i forvirrede taksigelser; han ville have kysset Clopinets hænder, om han havde fået lov til det. De havde allerede havet langt bag sig, æslet befandt sig vel og var særdeles oplagt til at føre det for præsten bestemte menageri til Dives; Clopinet havde også samlet mangfoldige planter, som hans ven apotekeren havde vist ham og bedt ham om at bringe tilbage med sig; et stort knippe var bundet bag på æslet. Skrædderen, ja han blev ved at følge med, skønt man havde sagt farvel til ham, og betragtede med nysgerrige og begærlige blikke både buret og planteknippet.

"I kan gøre nytte og tjene noget ved at samle sådanne planter," sagde Clopinet til ham, "men hvad nu fuglene på

klitterne angår, så understår I jer i at stille snarer op for dem og forstyrre dem i rugetiden."

"Hm!" sagde skrædderen og så sig omkring med et skulende, ængsteligt blik, "fuglene på strandbredden er for alle og enhver. De har fanget dem og de tilhører Dem, men der nok tilbage endnu, og hvis De nu ville være god imod en stakkels fattig mand, så sagde De ham, hvor disse fugle skjuler sig om dagen, og hvorledes man når op til dem, uden at komme galt afsted, for De er jo ikke kommet til skade og har dog gjort den herlige fangst."

"Hør nu, monsieur Tire-à-Gauche," svarede Clopinet, "I skal lade være, og aldeles ikke tage i betænkning at gøre mig imod, efter alt hvad jeg har gjort for jer. Godt! Så hør da, hvad der venter jer, hvis I klatrer op ad denne stejle skrænt."

"Og hvad er det da?" spurgte den vantro skrædder.

"Hører I intet?"

"Jeg hører det tordne ad Honfleur til."

"Det er ikke torden, det er skrænten, der skrider ned. Afsted!"

Clopinet drev på æslet, og skrædderen gav sig til at løbe af alle kræfter. Da han var nået et godt stykke fra det farlige sted, standsede han ved et forfærdeligt bulder, og så, idet han vendte sig om, en hel side af banken skride ned sammen en masse hvide, umådelige klippeblokke, der blev kastet langt ud i havet, midt imellem deres forgængere, de mangfoldige "sorte køer". Clopinet var også blevet stående og havde vendt sig om. Han havde set ruinerne af sin eremitbolig og af sit udkigssted skride ned sammen med klippeblokkene.

"Monsieur Tire-à-Gauche," sagde han til skrædderen, da han havde indhentet ham, "jeg havde et landsted deroppe og en have

og så mange hejrer tæt ved mig, som jeg kunne ønske, værs'god og tag det alt sammen i besiddelse."

Den forvirrede og forfærdede skrædder rystede på hovedet. Han var fuldkommen helbredet for sin lyst til at overraske søfuglene og klatre op på skrænten.

Clopinet følte sig sørgmodig resten af vejen. Han havde elsket denne eremitbolig, som man elsker et menneskeligt væsen. De savn, han der havde været underkastet, de farer, han der havde trodset, de behagelige og rædsomme drømme, han der havde haft, forekom ham som sjælebånd, en uundgåelig og længe forudfølt ulykke nu for bestandig havde sønderrevet. Naturen, tænkte han, er ikke en gæstfri værtinde, den følger strenge love, som man nok kunne anse for luner, hvis man ikke fattede dem. Og dog må man elske den, for hvad den berøver os et sted, giver den os igen et andet sted, og jeg finder nok engang en hule, hvor jeg kan leve ganske ene sammen med den.

Clopinet nød endnu sin fritid langs strandbredden, det var hans sidste feriedag, og først om aftenen ankom han til Dives, for at man ikke skulle bemærke hans fuglebagage. Ganske hemmeligt gik han til præstegården og bad præsten ikke at sige baronen, hvorfra han havde hele den herlighed.

"Det skal jeg vel vogte mig for," udbrød den henrykte pastor. "Han ville ikke helme, før han havde frarøvet mig alle disse dejlige dyr for at gøre dem til mumier. Vær du kun rolig, han skal ikke få dem at se."

Clopinet forlod nu præsten, der tillige med sin tjenestepige fik travlt med sent om aftenen at anbringe de nye gæster bekvemt, og begav sig til apotekeren med planterne; omsider vendte han sig mod slottet og søgte sit leje med et tungt hjerte.

11

Den næste dag traf baronen ham på hans plads i laboratoriet. Han så rask ud og lod til at være kommet sig, men allerede et par dage efter var den stakkels dreng lige så bleg og lige så nedtrykt som tidligere. Da baronen trængte ind på ham med spørgsmål, svarede han omsider sin beskytter således:

"Hr. baron, De *må* lade mig tage bort; jeg kan ikke leve her. Jeg troede, at en smule luft og en smule strejfen omkring skulle kunne helbrede mig, men jeg har taget fejl. Jeg trænger til længere tid, et helt år, måske længere, jeg ved det ikke. Tag alle Deres velgerninger fra mig, jeg fortjener dem ikke længere, men vær ikke vred på mig, jeg ville tage min død over det, og ikke glæde mig over den frihed, De havde skænket mig."

Da baronen så Clopinet så betaget, viste han sig som ben ædleste, retsindigste mand, beroligede ham så godt han kunne og forsikrede, at han stadig ville følge ham med den største interesse, men inden han gav efter for den nødvendighed at se ham tage bort for en lang tid, måske for bestandig, for rejselivet er fuldt af farer, forlangte han, at drengen skulle åbne sit hele hjerte for ham. Han mente, at han nærede bagtanker og kunne ikke ganske fatte hans kærlighed til ensomheden.

"Ja!" svarede Clopinet, "jeg skal sige Dem alt, skulle jeg end forekomme Dem dum eller gal. Jeg elsker fuglene, jeg mener de levende fugle, og jeg må leve iblandt dem. Jeg kan nok lide at se dem afmalet, for maleriet giver en idé om livet, og det forekommer mig, at jeg engang kunne blive i stand til ved tegning og farver at fremstille de væsener, som jeg havde fået

tid og lejlighed til ret at betragte og kende; men udstopningen er blevet mig en afsky. At leve blandt alle disse lig, skære i dette stakkels døde kød, drive balsamérhåndtering, jeg kan ikke længere holde det ud, det er, som sugede jeg døden i mig, som om jeg gjorde mig selv til en mumie. De beundrer den holdning og den glans, som jeg nu en gang kan give disse fugle," fortsatte Clopinet. "Mig forekommer de som spøgelser, der forfølger mig i mine drømme, og forlanger atter det liv af mig, som jeg ikke kan give dem. Når jeg om aftenen kommer ind i glaskabinettet, er det, som bankede de med deres næb på ruderne for at fordre af mig frihed for deres vinger, som jeg har bundet med stål- og messingtråde. Disse spøgelser er mig en rædsel, jeg er en rædsel for mig selv, jeg, som har skabt dem. Og dog kan jeg ikke bebrejde mig deres død; jeg har kun dræbt en eneste fugl i hele mit liv for at spise den, da hungeren drev mig. Jeg har aldrig tilgivet mig det og har helligt lovet ikke at dræbe flere; men derfor er det dog sandt, at jeg lever af deres død, som jeg udstopper, og denne tanke foruroliger mig og forfølger mig som samvittighedsnag. Og så – og så – er der endnu en anden ting, som jeg ikke tør, måske heller ikke rigtig *kan* sige Dem."

"Nå, hvad er der da så mere?" spurgte baronen, "du må sige mig alt rent ud, som til din bedste ven."

"Velan!" svarede Clopinet, "der er på havet og på kysterne stemmer, der taler til mig, og som ingen anden end jeg kan forstå. Man tror og man siger, at fuglene udstøder både kærlighedsskrig og angstskrig, vredesskrig og klageskrig, som aldrig henvendes til væsener af en anden art, og at det aldeles ikke angår menneskene. Det et muligt; men da der er dem, jeg forstår, og som siger mig, hvad jeg skal gøre, når jeg er i tvivl

om, hvad der er min pligt, så forestiller jeg mig, at vi er omgivet af gode ånder, der ifører sig disse skikkelser og benytter visse stemmer for at vise os deres venskab og føre os ad den rette vej. Jeg siger ikke, at de gør mirakler, men de får os til at gøre det vidunderlige, idet de ved deres gode indflydelse forvandler vore egenkærlige, feje instinkter til modig opofrende begejstring. Det undrer Dem, ædle herre, og jeg har dog så ofte med de skønneste ord hørt Dem selv sige, at under videnskabens studium taler naturen med alle sine stemmer, og således løsriver os fra ærgerrighed og forfængelighed, at den bedårer os, der er rede af hjertet, og gør os til bedre mennesker. Jeg har indsuget deres ord, og naturens stemmer, dem har jeg hørt. Jeg har beruset mig i deres trylleri, jeg kan ikke leve uden at høre dem. Her taler de ikke til mig, lad mig derfor drage bort. De vil sikkert befale mig at komme tilbage til Dem med udbyttet af mine opdagelser, som De allerede har befalet mig at søge mine forældres tilladelse, og jeg skal komme tilbage igen; men lad mig følge dem! Endnu i dette øjeblik kalder de på mig og vil have, at jeg skal blive virkelig lærd, det vil sige en virkelig discipel af naturen."

Efter baronens anskuelse havde Clopinet til en vis grad net, men hans indbildningskraft var syg, og han måtte adspredes og det ved at rejse. Efter fælles samråd førte baronen ham, vel forsynet med penge, godt ekviperet og med de fornødne instrumenter ombord på et af de større fartøjer, som et par gange om året endnu den dag i dag sejler mellem Dives og Honfleur. Her gik Clopinet som passager over til England, derfra til Skotland, til Irland og de omliggende øer. I de allervildeste egne følte han sig fri og lykkelig, mens han

studerede alt og selv undersøgte alt; tænkte så på at vende hjem, og kom tilbage efter et års forløb og bragte baronen en skat af nye iagttagelser og bemærkninger, som vel undertiden stred mod naturforskernes påstande, men ikke af den grund var mindre sande og sindrige.

Efter at have tilbragt nogle uger i sin familie og hos sine venner, rejste Clopinet året efter til Schweiz, Tyskland, til de polske, russiske og tyrkiske lande; senere besøgte han det nordlige Rusland og en del af Asien og købte over alt de fugle, indbyggerne dræbte på deres jagt, og udstoppede dem for at sende dem til baronen, hvis samling derved blev en af de smukkeste i Frankrig; men han holdt stedse troligt det løfte, han havde givet sig selv, aldrig at dræbe noget dyr og intet at lade dræbe for sin skyld. Det var nu hans ejendommelighed og videnskaben gik derved måske glip af nogle sjældne eksemplarer, som han uden denne samvittighedsfuldhed kunne have forskaffet sig; men på den anden side berigede han den med så mange træffende og nye bevisligheder, der berigtigede så mange fastgroede vildfarelser, så at baronen ikke havde grund til at beklage sig.

I lang tid tiltog baronen sig æren for alle sin discipels opdagelser, og publicerede hans bemærkninger i videnskabelige afhandlinger, men glemte at nævne ham. Clopinet havde ikke noget at indvende mod dette, eftersom han ikke nærede nogen ærgerrighed og følte sig lykkelig ved at kunne tilfredsstille sin lidenskab for naturen.

Baronen, der havde vundet en vis berømmelse, – målet for alle hans bestræbelser, alle hans pengeofre – var imidlertid ikke utaknemmelig mod Clopinet, idet han ved sin død indsatte

ham til universalarving. Hans brodersønner begyndte en ligefrem proces imod den usle lille pedant, der efter deres mening havde tilsneget sig den afdødes gunst; testamentet var i aldeles lovmæssig form, og Clopinet ville sikkert have vundet sin sag; men al trætte var ham imod, og han tog gerne imod det allerførste tilbud om forlig, der blev givet ham. Man lod ham beholde bygningen og museet og så meget af jorderne, at han kunne leve anstændigt, og med sparsommelighed kunne fortsætte sine rejser.

Han anså sig for særdeles begunstiget af lykken og skæbnen. Han kunne rejse verden rundt, mens hans egen og hans morbroder Laquilles familie beboede hans slot, hvor han fra tid til anden vendte tilbage, for med taknemmelig omhu at se til sin velgørers samling. Han blev gammel under denne uafbrudte færden, forsvandt flere år uden at lade høre fra sig, for han opholdt sig længe i så vilde, ubeboede egne, at han ikke kunne skrive til nogen. Blid, stille og omgængelig, forekommende og hjælpsom over evne, således vendte han stedse tilbage. Naturforskere, som havde truffet ham på hans fjerne strejftog, monsieur Levaillant f. eks., fortalte træk af ham, der vidnede om den største hjertensgodhed og om et overordentligt mod; da han imidlertid aldrig selv talte om det, vidste man ikke, om disse ting også virkelig var sket.

Han levede længe uden nogen legemlig svaghed, men en overordentlig anstrengelse, han havde underkastet sig, og den stærke kulde, han havde lidt under sine undersøgelser af edderfuglenes levesæt i Lapland, gjorde ham atter halt, som han havde været i sin barndom. Vant til den stadige, stærke bevægelse, som han nu ikke længere kunne hengive sig til, følte

han sig overbevist om, at han ikke havde langt tilbage og beskæftigede sig med at sende sin fuglesamling og en mængde anonyme bemærkninger rundt om til forskellige museer, som videnskabsmændene skattede højt, uden at de vidste, hvor de kom fra.

I samme grad som de fleste andre mennesker gerne vil stille sig frem og blive omtalt, således ønskede Clopinet helst at blive ubemærket. Han kunne imidlertid ikke undgå at blive elsket og æret af egnens folk, der kaldte ham hr. baronen og gerne havde styrtet sig i havet, hvis de dermed kunne gøre ham en tjeneste. Han følte sig således meget lykkelig og underholdt sig i sine sidste ledige timer med at udføre de ypperligste tegninger, der efter hans død blev afhændet til meget høje priser og særdeles beundrede. Da han følte sig sit livs ende nær, svag og ligesom mindet om døden, ville han endnu en gang se sin stejle skrænt. Han var vel ikke meget gammel, ej heller var hans familie alvorligt bekymret for ham. Hans trofaste venner, apotekeren og præsten, var meget ældre end han, men endnu raske og rørige og de tilbød at ville følge med ham. Han takkede dem, men bad dem om at lade ham gå derhen alene. Han lovede, at han ikke ville gå langt ud på stranden, og da man kendte hans tilbøjelighed for at være alene, ville man ikke være ham imod.

Da det blev aften, og han ikke kom tilbage, blev hans brødre, hans broderbørn og hans venner urolige. Forsynet med fakler begav de sig på vej, præsten og apotekeren fulgte efter François, så godt de kunne. Hele natten blev de ved at søge, hele den næste dag gennemsøgte de kysten og spurgte sig for alle de følgende dage. Klitterne forblev tavse, havet opkastede intet lig. En gammel kone, som ved solopgang gik og fiskede rejer på

stranden, påstod, at hun havde set en stor søfugl, hun aldrig før havde set mage til, og at denne vidunderlige fugl, der næsten berørte hendes kappe, havde råbt til hende med *baronens* stemme:

"Farvel, I gode mennesker! I må ikke være bekymrede for mig, jeg har atter fundet mine vinger."

Om "Modets vinger"

Forfatter: George Sand (1804-1876).
Org.udgave: George Sand: *Les Ailes de courage*, i *Contes d'une Grandmère*, 1. samling, Michel Lévy frères, Paris 1873.
Denne udgave baseret på: *Modets Vinger.* (Eventyrfortælling af Georg Sand ved R.) Her efter Flensborg Avis 12.07.1876-02.08.1876 (Oprindelig udgivet i dagbladet *Fædrelandet* i København 07.-17. juli samme år).
Oversætter: Ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Lucy G. Morse (1839-1936): *Clopinet og hans venner* (1876).

ISBN 978-87-7628-181-6
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-433-7 (Ølstykke 2015).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk